

JAARSTUKKEN 2016

op basis van het
BESLUIT BEGROTING EN VERANTWOORDING
Provincies en gemeenten

**Gemeenschappelijke regeling
Sociaal Werkvoorzieningschap Centraal Overijssel**

statutair gevestigd te Almelo

13 april 2017

Inhoudsopgave

1. Vooraf	3
2. Inleiding	4
3. Missie en visie	5
4. Organisatiestructuur per 31 december 2016	6

Jaarverslag

5. Verslag algemeen bestuur	
5.1 Introductie	8
5.2 Algemene ontwikkelingen	11
5.3 Bedrijfsvoering	13
5.4 Resultaten	16
5.5 Vooruitzichten	31
5.6 Voorstel tot bestemming van het resultaat	33
5.7 Goedkeuring en vaststelling	33
6. Verplichte paragrafen	
6.1 Verbonden partijen	34
6.2 Treasuryparagraaf	36
6.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	39
6.4 Onderhoud kapitaalgoederen	41

Jaarrekening

7. Balans	43
8. Overzicht van baten en lasten	44
9. Toelichting behorende bij jaarrekening	
9.1 Algemeen	45
9.2 Grondslagen voor de waardering van activa en passiva	46
9.3 Grondslagen voor bepaling van resultaat	50
9.4 Verantwoording WNT	52

Overige gegevens

10. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	62
---	----

Bijlagen

A. Normenkader	65
B. Personele samenstelling	66
C. Jaarverslag Ondernemingsraad	68
D. Verantwoordingsinformatie 2016	70

1. Vooraf

Het Sociaal Werkvoorzieningschap Centraal Overijssel (SOWECO), gevestigd te Almelo, is namens de gemeenten Almelo, Hellendoorn, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand en Wierden vanaf 1969 belast met de uitvoering van de Wsw. SOWECO is een openbaar lichaam, opgericht op basis van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (WGR). SOWECO bezit uit dien hoofde publiekrechtelijke rechtspersoonlijkheid en wordt in dit verslag ter onderscheiding, aangeduid als SOWECO GR.

Per 1 januari 1998 is SOWECO NV opgericht. In opdracht van SOWECO GR geeft SOWECO NV vanaf die datum uitvoering aan de Wsw.

Per 1-1-2015 is de Wet Sociale Werkvoorziening onderdeel geworden van de Participatiewet. Sindsdien behelst de dienstverlening van SOWECO NV een palet aan werkzaamheden met betrekking tot mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Het wettelijk kader vormt de uitdaging voor zowel de opdrachtgever, SOWECO GR, als voor de uitvoerder van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw), SOWECO NV.

SOWECO NV geeft hieraan vorm in een structuur waarin recht wordt gedaan aan de volwaardigheid van ieder individu. Ondernemerschap en een bedrijfsmatig klimaat gaan daarbij samen met maximale individuele ontwikkeling van de medewerkers en een zorgvuldig plaatsingsbeleid om hen een zo regulier mogelijke arbeidsplaats te bieden, waarbij maximale loonwaarde gerealiseerd wordt.

SOWECO is als geheel een fiscale eenheid ten aanzien van de BTW.

SOWECO GR en SOWECO NV zijn over 2016 vrijgesteld van vennootschapsbelasting. De dochterondernemingen van SOWECO NV zijn aangifteplichtig.

2. Inleiding

Dit jaarverslag heeft betrekking op de jaarrekening van SOWECO GR.

Naast de aanduiding SOWECO GR enerzijds, als zijnde het openbaar lichaam SOWECO en aandeelhouder van SOWECO NV, en SOWECO NV anderzijds, de vennootschap die de operationele uitvoering van de Wsw vanuit SOWECO GR gedelegeerd heeft gekregen, wordt in de tekst gesproken over SOWECO. Bij SOWECO (zonder toevoeging GR of NV) wordt bedoeld SOWECO als geheel (GR en NV met haar dochterondernemingen), als handelende entiteit/bedrijfsnaam, als werkgever van alle medewerkers en/of als merknaam.

Het verslagjaar 2016 laat zich voor SOWECO kenmerken door de volgende onderwerpen:

- Goede sociale resultaten:
 - ✓ 600+ mensen geactiveerd, getraind en/of begeleid, waarvan ultimo 2016 nog 538 in begeleiding
 - ✓ Ultimo 2016 1.378 mensen met een SW-indicatie in beheer voor deelnemende en niet deelnemende gemeenten
 - ✓ 37 mensen naar een betaalde baan gebracht ten opzichte van circa 100 ter beschikking staande mensen
- Substantieel minder bijdrage SW per arbeidsjaar :
 - ✓ daling van de rijkssubsidie per AJ van € 26.241 over 2015 naar € 25.457 over 2016
 - ✓ een lagere vaste verreken prijs voor niet-deelnemende gemeenten ad € 25.100.
- Een nihil resultaat, conform begroot, als gevolg van een grotere financiële bijdrage door SOWECO NV ad € 900.000 ten opzichte van 2015
- Een nieuwe bestuurlijke ambitie inzake maatschappelijk ondernemen:
Het bestuur heeft zich uitgesproken voor de in het business plan 2017-2020 uitgewerkte koers
- Gezien de politiek bestuurlijke discussie die begin 2017 heeft plaatsgevonden in de gemeenteraden, is het de vraag in hoeverre deze ontwikkeling binnen GR verband in 2017 kan continueren.

In het jaarverslag worden deze onderwerpen nader behandeld.

3. Missie en visie

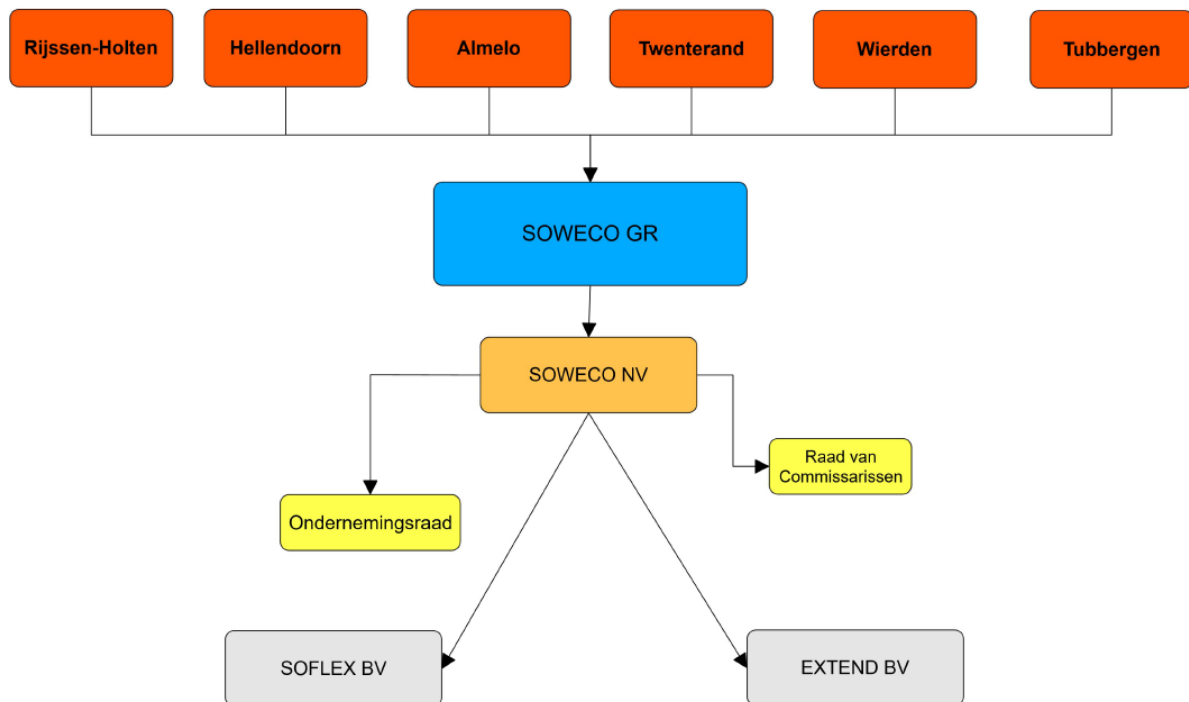
Missie

Als betrokken dienstverlener creëren wij kansen voor arbeidsgehandicapten op de arbeidsmarkt en realiseren daarmee een meerwaarde voor de inclusieve samenleving.

Visie

- Wij geloven in een samenleving waarin het sociaal en economisch gezien van groot belang is dat kansen gecreëerd worden voor de arbeidsgehandicapte. Wij benaderen deze kansen vanuit het perspectief van werkgever en individu.
- Wij realiseren economische en maatschappelijke meerwaarde bij werkgevers en binnen ons eigen bedrijf door het detacheren en plaatsen van arbeidsgehandicapten die wij actief en duurzaam opleiden, begeleiden en coachen.
- Wij ondersteunen bedrijven en instellingen bij het geschikt maken van hun organisatie voor de inzet van arbeidsgehandicapten.
- Wij ontzorgen werkgevers tegen redelijke kosten.
- Daarmee zijn wij dé professionele dienstverlener, die bekend staat om zijn kwalitatief goede dienstverlening en zijn innovatieve, klantgerichte arrangementen.

4. Organisatiestructuur per 31 december 2016

SOWECO GR is een publiekrechtelijke rechtspersoon ingevolge de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (WGR) en kent een Algemeen Bestuur en een Dagelijks Bestuur. Beide besturen bestaan uit leden van de colleges van B&W van de in SOWECO GR deelnemende gemeenten, Almelo, Hellendoorn, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand en Wierden. De bestuursvoorzitter is uit hun midden gekozen en vertegenwoordigt SOWECO GR in en buiten rechte.

SOWECO GR is enig aandeelhouder van alle aandelen in SOWECO NV. SOWECO GR is eveneens de formeel-juridische werkgeefster van alle werknemers met een Wsw-dienstbetrekking en alle medewerkers met een ambtelijke status. Beide groepen personeel zijn door hun werkgeefster gedetacheerd bij SOWECO NV.

SOWECO NV kent een Raad van Commissarissen (RvC), die namens de aandeelhouder SOWECO GR toezicht houdt op het beleid van de directie van SOWECO NV en tevens de directie adviseert.

De Ondernemingsraad fungeert voor alle bij SOWECO werkzame personeelsleden.

JAARVERSLAG 2016

5. Verslag Algemeen Bestuur SOWECO

5.1 Introductie

2016 kenmerkt zich door nieuw strategisch beleid, het vertalen van de participatiewet naar meerdere activeringsinitiatieven en dientengevolge goede sociaal-maatschappelijke en financiële resultaten voor SOWECO.

Resultaten van de bedrijfsactiviteit

SOWECO NV heeft naar alle tevredenheid werk verschaft voor en aan alle medewerkers. De traditionele SW-werksoorten kenden geen significante leegloop, behalve als gevolg van weersomstandigheden. De nieuwe opdrachten vanuit gemeenten bleven aanvankelijk achter bij de begrotingsverwachtingen. Echter, naarmate het jaar vorderde ontwikkelde zich een stroom opdrachten inzake doelgroepen uit de Participatiewet enerzijds en (advies) dienstverlening anderzijds.

Dit heeft geleid tot goede sociaal-maatschappelijke resultaten.

- Door opnieuw te kijken naar de mogelijkheden en inzet van de SW-populatie is een nieuwe groep SW-medewerkers, door middel van gerichte opleiding, coaching en begeleiding, gedetacheerd of uitgeleend aan het bedrijfsleven
- Veel mensen die onder de Participatiewet vallen zijn geactiveerd door middel van plaatsen bij organisaties, instellingen en bedrijfsleven. Dit betekent nieuwe kansen voor deze mensen op de arbeidsmarkt
- Ook voor jongeren met een arbeidshandicap leiden nieuwe initiatieven tot betere aansluiting op de arbeidsmarkt
- Als gevolg van alle inspanningen hebben 37 mensen gedurende 2016 een betaalde arbeidsplaats verworven.

De uitstroom van SW medewerkers was ook dit jaar lager dan landelijk werd aangenomen; ongeveer 5%. Gelet op de combinatie van leeftijd en loonwaarde blijft de kwetsbaarheid van de resterende populatie gemiddeld gezien toenemen. Desondanks is SOWECO NV in staat gebleken om, meer dan verwacht, mensen uit te lenen of te detacheren en dientengevolge de gemiddelde omzet per SW-medewerker te verhogen. Ook het lagere ziekteverzuim heeft bijgedragen aan deze verbetering. Het bedrijf toont hiermee aan scherp te reageren op kansen en ontwikkelingen die zich voordoen vanuit zowel de markt als de medewerkers.

SOWECO NV heeft daarmee uitvoering gegeven aan de sociaal maatschappelijke opgave die gemeenten aan het bedrijf hebben gesteld. Ook het financiële resultaat van haar bedrijfsactiviteiten zijn goed. Het netto resultaat is € 2.207.000 positief, € 431.000 beter dan begroot (+).

Naar aanleiding van de positieve financiële resultaten over 2015, hebben gemeenten in 2016 in totaal een retourbetaling ontvangen ter grootte van € 616.000. Dit wordt gezien als een dividend uitkering van SOWECO NV aan SOWECO GR. Dientengevolge heeft de directie, voorafgaand aan de daadwerkelijke uitkering en ingegeven door wetgeving, een uitgebreide continuïteitstoets uitgevoerd en opgeleverd. Deze toets beschermt alle stakeholders tegen onverantwoorde uitbetaling van dividend.

Strategieontwikkeling

De toegevoegde waarde van SOWECO NV met:

- een renderende organisatie
- aantoonbare sociaal-maatschappelijke resultaten
- aanhoudend hoog netto resultaat uit bedrijfsactiviteit

stimuleert de gedachte, om SOWECO als maatschappelijke organisatie preferent breed in te zetten voor de brede doelgroep van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Dientengevolge hebben de zes deelnemende gemeenten besloten om de mensen, die voor Nieuw Beschut worden geïndiceerd, te plaatsen bij SOWECO NV. Daarnaast heeft SOWECO NV in opdracht van het Algemeen Bestuur een nieuwe strategie voor de komende jaren ontwikkeld. In april hebben het Dagelijks Bestuur, Raad van Commissarissen en directie deze nieuwe strategie onderling besproken en geaccordeerd. In deze strategie ontwikkelt SOWECO NV zich naar een maatschappelijke onderneming voor een brede doelgroep - "mensen die een maximale loonwaarde van 80% hebben".

Een belangrijk kenmerk van de nieuwe strategie is dat de uitvoering zoveel mogelijk in de lokale gemeenschappen plaatsvindt. De maatschappelijke onderneming werkt vanuit een lokale aanpak opdat binnen elke gemeente maatwerk kan worden geleverd. De vraag en behoefte van het bedrijfsleven komen daarbij centraal te staan. Zo ook dragen aanvullende opdrachten vanuit gemeenten bij aan goede sociaal-maatschappelijke en financiële resultaten voor aandeelhouders. Gemeenten worden ontzorgd.

Voor de transparantie is afgesproken dat sprake zal zijn van een virtuele scheiding tussen de gemeenschappelijke regeling (SOWECO GR) en de maatschappelijke organisatie (SOWECO NV). Daarbij wordt onderzocht op welke wijze de MO zich het beste kan ontwikkelen en welke juridische en bestuurlijke vorm daarbij het beste past.

Op basis van de onderschreven strategie hebben directie en Raad van Commissarissen op 1 oktober 2016 het businessplan met business case opgeleverd. In opmaat naar het definitieve stuk is het Dagelijks Bestuur enkele malen informeel bij elkaar geweest om zich door de directie van SOWECO NV bij te laten laten praten over de aannames, de bevindingen en conclusies en de hieruit voortvloeiende keuzes. Het gehele plan is formeel besproken in het Dagelijks Bestuur op 10 oktober 2016.

Het Dagelijks Bestuur stimuleert de plannen en de aanpak en kan zich vinden in de verwachte resultaten en de doorlooptijd voor implementatie. Zij heeft daarom SOWECO NV gevraagd een toelichting te geven aan de gezamenlijke gemeenteraden. Deze informerende raadsvergadering heeft op 17 november 2016 plaatsgevonden in het gemeentehuis van Almelo.

De strategie en het daarmee samenhangende businessplan hebben verregaande consequenties. Bestuursleden willen dientengevolge eerst met de individuele gemeenteraden spreken, opdat de gemeenteraden hun gevoelens kenbaar kunnen maken. Het Algemeen Bestuur heeft daarom tijdens de aandeelhoudersvergadering van december 2016 afgesproken dat besluitvorming omtrent de BBV begroting 2017 na wijziging uitgesteld dient te worden. Eind 2016 is gestart met overleggen met gemeenteraden. Het afstemmingsproces loopt door tot in de eerste maanden van 2017. Naar verwachting vindt de definitieve besluitvorming aan het eind van het eerste kwartaal van 2017 plaats.

2016 is het eerste volle jaar waarin de retributieregeling van toepassing is. De regeling stimuleert gemeenten om op basis van hun eigen behoeften participatiewet-gerelateerde opdrachten aan SOWECO NV te verstrekken. Per kwartaal is inzicht verstrekt in het opdrachtvolume en de financiële resultaten. De beloning voor verstrekte opdrachten wordt met de herberekening van de aanvullende bijdragen over 2016 zichtbaar.

Eind 2016 is besloten om de retributieregeling per 2017 af te schaffen. Vanuit alle zes gemeenten is ondertussen volledig commitment uitgesproken om meer opdrachten bij de

maatschappelijke onderneming neer te leggen. Ook in het komend jaar zullen de omzet- en resultaatontwikkeling van additionele gemeentelijke opdrachten gevolgd worden.

Andere relevante ontwikkelingen

- Op 4 april 2016 zijn de (nieuwe) leden van het Algemeen en Dagelijks Bestuur van SOWECO GR benoemd. Het bestuur heeft dhr. F.J. Cornelissen (gemeente Almelo) als voorzitter en dhr. G.J. Binnenmars (gemeente Twenterand) tot vice-voorzitter benoemd.
- De benoeming van nieuwe accountant eind 2015, zijnde Deloitte, heeft afgelopen jaar geleid tot aanpassing en uitbreiding van opgeleverde producten inzake begroting en jaarrekening.
- Duurzaamheid heeft inhoud gekregen door ingebruikname van zonnecellen aan de locatie Plesmanweg. Hiervoor is rijkssubsidie aangevraagd en verkregen. Tevens is aandacht geschonken aan elektrische vervoersvormen.
- De inzet van SOWECO NV ten behoeve van het label Matrix heeft in 2016 geleid tot een hoge dekkingsgraad van verhuurde kantoorruimte.

Rijksbezuinigingen

Helaas zet de Rijksoverheid kortingen op het budget naar gemeenten door. Gemeenten worden geconfronteerd met extra tekorten op de subsidie die zij van de Rijksoverheid ontvangen. Hoewel gebleken is dat de Rijksoverheid onjuiste aannames, vooral voor de uitstroom SW, heeft gehanteerd bij het vaststellen van het macrobudget, is deze niet conform aangepast. De hieruit voortvloeiende tegenvallers zijn voor rekening van gemeenten en worden zichtbaar in SOWECO GR. Gemeenten voorzien voor 2017 opnieuw kortingen. Het bestuur is van mening dat deze onacceptabele ontwikkeling door de VNG onder de aandacht van de Rijksoverheid moet worden gebracht.

Het bedrijfsresultaat verbetert door de ambities vanuit het bedrijf om meer opdrachten vanuit de markt te genereren en door aanvullende opdrachten vanuit gemeenten, maar de hieruit voortvloeiende financiële resultaten zijn niet voldoende om snel stijgende tekorten op rijksvergoedingen bij gemeenten te compenseren.

Het zogenaamde subsidieresultaat bedraagt voor 2016 € 5.939.000 negatief en is daarmee € 421.000 slechter dan begroot (-/-).

Exploitatieresultaat

Het bestuur is verheugd te kunnen constateren dat verbeterde financiële resultaten uit bedrijfsactiviteiten dusdanig zijn dat de negatieve gevolgen van de rijksvergoedingen dit jaar zijn gecompenseerd. Het totale exploitatieresultaat is € 10.000 beter dan begroot (+), waardoor gemeenten, afgezien van reguliere afrekeningen, niet aanvullend financieel worden belast.

Positieve resultaten ontstaan niet zomaar en daarom bedanken we de medewerkers van het bedrijf en alle participanten voor hun bijdrage aan deze resultaten.

F.J. Cornelissen
Voorzitter algemeen bestuur SOWECO GR

5.2 Algemene ontwikkelingen

Het bestuur biedt hierbij de jaarrekening van SOWECO GR aan voor het boekjaar dat geëindigd is op 31 december 2016.

Het jaar kenmerkt zich door meerdere externe en interne ontwikkelingen, die gevolgen hebben voor de bedrijfsvoering en de resultaten, zowel sociaal als financieel. In het verslag wordt hier nader op ingegaan.

Participatiewet

De komst van Participatiewet heeft ertoe geleid dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor alle mensen met arbeidsvermogen die ondersteuning nodig hebben. Dit creëert een groeiende vraag naar de expertise van SOWECO. De kennis en kunde op het gebied training, coaching, begeleiding en jobcoaching is onontbeerlijk voor mensen met een arbeidsbeperking, die niet direct aan het werk kunnen of in een reguliere werksetting ondersteuning nodig hebben. In 2016 zijn meerdere projecten met betrekking tot de Participatiewet gestart voor mensen uit de doelgroep, statushouders en anderen ten behoeve van verschillende GR gemeenten.

Wmo

De Wmo is een wet in het kader van zorg en ondersteuning voor mensen die niet op eigen kracht zelfredzaam zijn en wordt uitgevoerd door gemeenten. De wet heeft als doel om burgers zo goed mogelijk in staat te stellen deel te nemen aan de samenleving. Dit betreft bijvoorbeeld het aanbieden van ondersteuning, begeleiding en dagbesteding, het organiseren van een beschermde woonomgeving en opvang in geval van huiselijk geweld. SOWECO is in samenwerking met de gemeente Almelo, De Klup en DNO een pilotproject gestart voor het aanbieden van een voorliggende voorziening in (arbeidsmatige) dagbesteding.

Nieuw Beschut

Personen die, in hun werksituatie, aanpassingen en/of begeleiding nodig hebben, waarvan redelijkerwijs niet kan worden verwacht dat een werkgever deze kan bieden, kunnen een indicatie Nieuw Beschut van het UWV verkrijgen. Gemeenten zijn tot en met 2016 weliswaar door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid gestimuleerd, maar werden niet verplicht om Nieuw Beschut aan te bieden. Vanaf 1 januari 2017 is de voorziening bij wet geregeld. Zowel individuele personen als gemeenten kunnen een indicatie Nieuw beschut aanvragen bij het UWV. Indien een indicatie wordt afgegeven zijn gemeenten verplicht deze persoon een dienstbetrekking aan te bieden. In 2016 heeft SOWECO NV voorbereidingen getroffen voor het in dienstnemen van personen die daartoe een indicatie hebben.

Sectorplan sociale werkvoorziening

Met het aannemen van de motie van de heer Kerstens heeft het kabinet in 2015 een bedrag van € 30 miljoen beschikbaar gesteld om de herstructurering van de SW-sector te ondersteunen. De arbeidsmarktregio Twente heeft daartoe in juli 2015 een plan ingediend, "Twente maakt er werk van", waarbij innovatie en transformatie van en binnen SW organisaties centraal staat. In 2016 zijn een 14-tal projecten bij SOWECO uitgevoerd, waarvan er acht in gezamenlijkheid met de andere SW bedrijven in de regio.

Deze projecten hebben in 2016 o.a. geresulteerd in:

- 2% lager ziekteverzuim door het project duurzame inzetbaarheid
- meer uitleen en detachering door het project Detacheringsfit maken van SW medewerkers
- meer uitstroom van mensen uit de doelgroep naar een reguliere baan door het project waarin oud wachtlijsters arbeidsfit gemaakt zijn en naar werk zijn toegeleid.

Bestuurlijke visie

In april 2016 heeft de directie, samen met de Raad van Commissarissen, een strategisch plan aan het Dagelijks Bestuur van SOWECO gepresenteerd. Dit plan betreft de doorontwikkeling van SOWECO NV tot een maatschappelijke onderneming, met dienstverlening ten behoeve van de brede doelgroep met een arbeidsbeperking. Zowel de visie als de ambitie zijn door de bestuursleden omarmd. Tevens is commitment uitgesproken ten aanzien van € 2.1 miljoen aan opdrachten gerelateerd aan de Participatiewet. Vervolgens heeft de Directie een opdracht ontvangen om voor 1 oktober 2016 een businessplan voor de maatschappelijke onderneming te leveren. Het businessplan is conform opdracht opgeleverd inclusief businesscase en gepresenteerd aan het DB en gemeenteraden van de GR gemeenten. De businesscase is verwerkt in de BBV begroting 2017 na wijziging. Deze begroting is in december 2016 aangehouden.

5.3 Bedrijfsvoering

Maatschappelijke doelstellingen

Bij SOWECO wordt een verbinding gelegd tussen haar maatschappelijke doelstelling en de voor realisatie van deze doelstelling onontbeerlijke bedrijfseconomische uitgangspunten en randvoorwaarden.

In 2016 is de bedrijfsdoelstelling om 60% van de SW medewerkers in het reguliere bedrijfsleven aan het werk helpen mede vormgegeven door het Cedrisproject Detacheringsfit maken van medewerkers. Hierin is een groot aantal medewerkers van “binnen” afdelingen gescreend. Meerdere medewerkers zijn dientengevolge getraind en begeleid naar een werkplek buiten SOWECO, door middel van uitleen als wel detachering. Dit leidt tot de bevinding dat met veel inspanning en door juiste stimulering en motivering nog steeds medewerkers naar “buiten” kunnen worden gebracht.

Daarnaast levert SOWECO veel inspanningen op het gebied van het verder ontwikkelen en opleiden van haar medewerkers en het verhogen van de medewerkerstevredenheid, zoals heldere communicatie, actief betrekken van medewerkers bij het beleid, diversiteit van het werkaanbod en invloed op het werk.

Maatschappelijk betrokken ondernemen

SOWECO is een organisatie, die maatschappelijk betrokken ondernemen hoog in het vaandel heeft staan. Daarom wil SOWECO NV zoveel mogelijk bedrijven hiervoor enthousiast maken. Het functioneren van bedrijven en instellingen wordt steeds meer getoetst aan de mate waarin zij maatschappelijk betrokken ondernemen concretiseren. In de Participatiewet wordt een groot beroep op bedrijven gedaan om mensen met een arbeidsbeperking een arbeidsplaats in het bedrijfsleven te bieden.

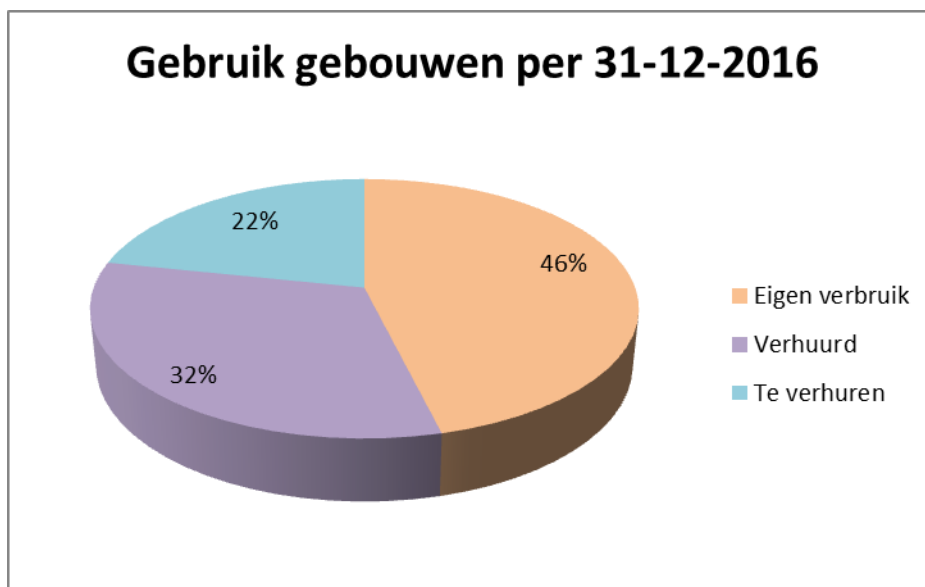
Onze leveranciers zijn in 2016 beoordeeld op hun bijdrage op het gebied van sociaal ondernemen. Extend speelt hierbij een rol en inspireert bedrijven om mogelijkheden te ontdekken om zowel bedrijfseconomisch te renderen alsook sociaal te ondernemen.

Huisvesting

SOWECO NV is door SOWECO GR gemandateerd om haar gebouwen te beheren. Het eigen gebruik van de gebouwen is de afgelopen jaren gedaald. Dit leidt dientengevolge tot leegstand.

Onder de naam Matrix Bedrijvencentrum verhuurt SOWECO NV de niet door haar gebruikte ruimten. De formule van gefaciliteerde flexibele verhuur slaat aan in de markt. Alle verhuurbare kantoorruimten zijn in 2016 verhuurd geweest, evenals een gedeelte van de productieruimten. Inmiddels zijn 47 externe partijen op de SOWECO-complexen gehuisvest. In 2016 is sprake van groei in gebruik van de beschikbare flexplekken door externe gebruikers.

Onderstaande grafiek geeft de verhouding weer tussen eigen gebruik, verhuur en leegstand per ultimo 2016.

in 2015 is een scan uitgevoerd met betrekking tot energieverbruik. Dit heeft geleid tot een plan van aanpak voor verdere reductie van het verbruik in de komende jaren. In 2016 zijn aanvullend 270 zonnepanelen geplaatst onder gebruikmaking van subsidie. Inmiddels wordt een substantieel deel van het elektriciteitsverbruik door zonne-energie afgedekt. Daarnaast is begonnen met de vervanging van verlichtingselementen door energiezuinige ledverlichting.

Overige informatie

Kwaliteitsbeheersing

SOWECO vindt het belangrijk dat processen en procedures eenduidig worden toegepast en voortdurend worden verbeterd. Gedurende 2016 een project gestart voor herontwerp van de primaire processen, welke in de nieuwe organisatie toegepast zullen worden. Ook ondersteunende processen als beleidscycli en jaarplanningen, klanttevredenheid en KPI's, worden projectmatig en/of in werkgroepen uitgewerkt en geïmplementeerd.

SOWECO is ten aanzien van kwaliteit gecertificeerd volgens ISO 9001. Sinds 2015 wordt in dit kwaliteitssysteem een verbinding gemaakt met risicomanagement. SOWECO is in 2016 op deze aanpassing geauditeerd.

Arbeidsomstandigheden en veiligheid

SOWECO stuurt op gezondheid en veiligheid en is gecertificeerd volgens de OHSAS18001 norm. Daarnaast zijn de groenafdelingen gecertificeerd volgens VCA.

Ten aanzien van detacheringsplekken is veel energie gestoken in het uitvoeren van arboscans met als doel de risicobeoordeling van de werkplek.

Gedurende het verslagjaar zijn 24 meldingen van ongevallen binnengekomen. Geen van allen ernstig.

Auditering

Naast het interne auditprogramma door de eigen auditeurs, zijn door DEKRA externe audits uitgevoerd in het kader van ISO 9001 en OHSAS 18001. Enkele tekortkomingen en verbeterpunten zijn pro-actief uitgewerkt, waardoor de certificeringen zijn gecontinueerd. De her certificering van de medewerkers inzake VCA heeft veel inspanning gekost. Dit heeft erin geresulteerd dat ook dit certificaat is verlengd.

Automatisering en informatievoorziening

De automatisering van SOWECO is gericht op hoge up-time, opdat primaire en secundaire bedrijfsprocessen adequaat kunnen verlopen. Daarnaast worden de benodigde applicaties technisch en functioneel ondersteund. In de afgelopen drie jaar is de ICT-infrastructuur voor zowel SOWECO- als Matrix-klanten ge-upgrade naar moderne maatstaven. Dit alles tegen een Total Costs of Ownership (TCO) dat op of onder het landelijk gemiddelde ligt.

Hiertoe aandacht geweest voor o.a.:

- een toekomstbestendige oplossing voor de IT-infrastructuur aan de Plesmanweg
- een moderne fat-cliënt mobiele oplossing voor het op afstand ontsluiten van applicaties en data
- aanvullende IT-beveiliging, anticiperend op nieuwe malware-bedreigingen (zoals ransomware, cryptoware)
- een IT-risicoanalyse door gecertificeerde derde als gevolg van de introductie van de Wet Melden Datalekken
- het creëren van webformulieren en/of workflow afhandeling van enkele relevante (nieuwe) processen
- het uitbouwen van een hybride cloudomgeving
- het doorontwikkelen van de weburenapplicatie voor intern gebruik vanaf 2017
- het samenvoegen CRM applicaties en LEAN maken van de gebruikersomgeving
- begeleiding van bestaande en nieuwe huurders inzake geïndividualiseerde IT-omgevingen

Milieu

Door het bureau M-trix is een aanvang gemaakt met de Energieaudits (de EED). Het doel is een verlaging van de energieafname met 20% over een termijn van vijf jaar. De doelstellingen uit het Milieubeleidsplan 2016 zijn grotendeels gehaald. Het betreft o.a.

- de inzet van elektrische auto's met een eigen laadpunt
- het uitbreiden van de inzet van zonne-energie door middel van het aanvullend plaatsen van circa 270 zonnepanelen
- het toepassen van de CO2 prestatieladder
- het voorkomen van bodemverontreiniging

Ook is begonnen met het vervangen van traditionele verlichting door LED verlichting.

5.4 Resultaten

Maatschappelijk

Ten aanzien van een juiste uitvoering van de Wsw en projecten in het Sociaal Domein is het van belang continu oog te hebben voor en aandacht te schenken aan kritische succesfactoren. Deze zijn:

- het leveren van maatschappelijke meerwaarde
- realisatie van de opgedragen taakstellingen
- het bevorderen van de ontwikkeling van de werknemers naar een zo hoog mogelijke trede op de werkladder en dus naar een zo regulier mogelijke werksituatie
- het bevorderen van de ontwikkeling van kandidaten uit allerlei projecten en het toeleiden van hen naar duurzaam werk
- eventuele aanvullende afspraken

Maatschappelijke bijdrage

Op ruime schaal is medewerking verleend aan initiatieven en activiteiten van organisaties, die zich bezighouden met het bevorderen van participatie en/of het welbevinden van personen.

- Stichting Kans voor een Kind is financieel ondersteund door het doneren van de opbrengst van de maandelijkse loterij van en onder het personeel. In 2017 is stichting Wensambulance, een organisatie die het mogelijk maakt dat mensen, die geen andere mogelijkheden hebben, vervoerd kunnen worden, aangewezen als begunstigde van de loterijopbrengst. De verwachte opbrengst bedraagt € 6.000.
- De afdeling Groen heeft in samenwerking met mensen uit het Arbeidsactivering project een bijdrage geleverd aan het opknappen van hallen op het Indiëterrein. Dit project zal ook in 2017 doorlopen en is van grote maatschappelijke waarde voor Almelo.
- SOWECO NV participeert sinds 2011 in het bestuur van de stichting De Slinger. Deze stichting stelt zich ten doel om partijen te verbinden, die – ieder op hun eigen manier – een bijdrage leveren aan het bevorderen en uitbreiden van het maatschappelijk betrokken ondernemen. In 2016 heeft SOWECO ondersteuning geboden bij een zestal klussen, die een waarde van € 7.000,- vertegenwoordigen
- Er is ruimte ter beschikking gesteld voor het inpakken van kerstpakketten ten behoeve van minima-gezinnen in Almelo.

Werken bij SOWECO

Training en opleiding

SOWECO NV is een erkend leerbedrijf voor een ruim aantal beroepsopleidingen van het MBO, welke geregistreerd staan bij Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB). In 2016 zijn enkele wijzigingen doorgevoerd met betrekking tot erkenningen en bijbehorende praktijkbegeleiders. Deze aanpassingen hebben ertoe geleid dat gerichter stageplekken zijn aangeboden en ingevuld.

Daarnaast heeft de goede samenwerking met Saxion Hogeschool geresulteerd in het volgen van de opleiding tot Arbeidsdeskundige, door drie professionals, en in een stageplaats voor een student van de opleiding Human Talent Development.

Gedurende het jaar hebben 301 medewerkers 28 verschillende opleidingen of trainingen gevolgd, waarvan:

- 90 professionals
- 211 SW-medewerkers

De cursussen met grotere groepen deelnemers betreffen:

- Training Buitengewoon (Training en detachingsfit maken SW)
- Workshop voedselveiligheid
- Schoonmaak SVS Basisopleiding
- Voormancursus
- Rijvaardigheid (diverse voertuigsoorten)
- Diverse groengerelateerde trainingen
- BHV / EHBO
- Trainersvaardigheden
- LEAN management
- Accountmanagement
- Adviesvaardigheden
- Opleiding tot Arbeidsdeskundige

In 2016 is de training “detachingsfit maken” ontwikkeld en ingezet met als doel SW medewerkers te faciliteren in hun ontwikkeling ten behoeve van uitstroom naar zo regulier mogelijk werk. Deze training is opgebouwd uit drie modules van 12 weken met als thema:

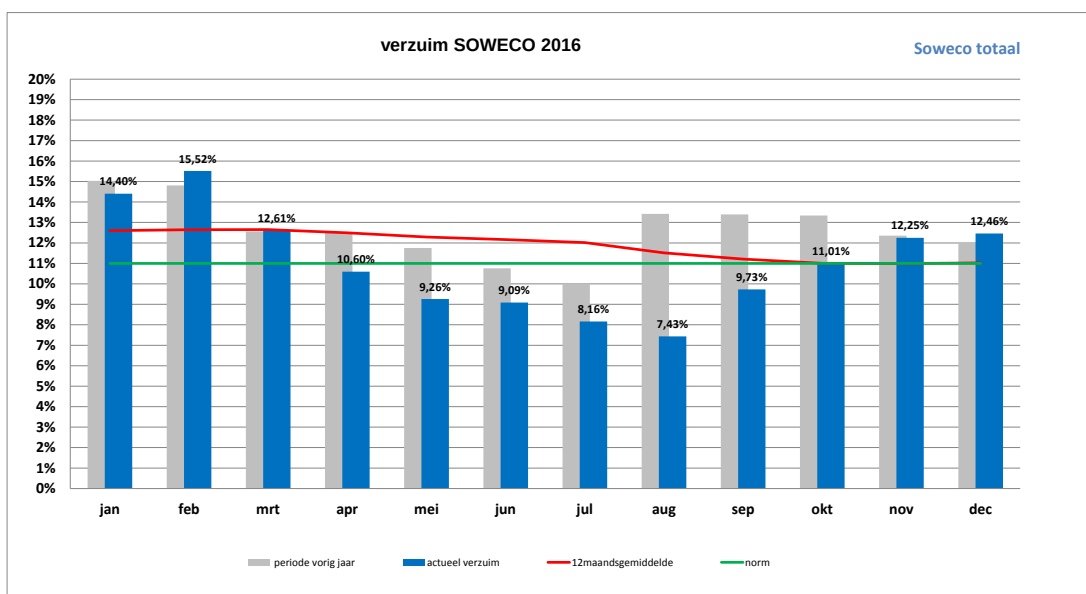
1. Omgaan met veranderingen
2. Samenwerken
3. Blik naar werk

Bij de ontwikkeling van de training is gekozen voor een blended learning vorm: E-learning van www.oefenen.nl / WERK-portal, WPO (werkplek opleiden) en bedrijfsbezoeken.

Ziekteverzuim

2016 is vanuit het perspectief van het terugdringen van ziekteverzuim een heel goed jaar. Het project “duurzame inzetbaarheid” dat zich heeft voltrokken in 2015 en 2016, heeft een zeer gunstig effect op het verzuim.

Waar de organisatie bij de start in 2016 nog een relatief hoog verzuim kende, is na maart de daling van ziekteverzuim dusdanig ingezet dat in de maanden daarna het verzuimcijfer het laagst is ten opzichte van de afgelopen jaren. Het gemiddelde verzuimpercentage van de totale organisatie is het afgelopen jaar 11,02% (norm 11%). Het project voldeed daarmee aan de geformuleerde doelstelling en is ten opzichte van de benchmark zeer gunstig. Bij de professionals daalde het gemiddelde verzuim van 6,04% in 2015 naar 5,27% in 2016. Ook binnen de productie is sprake van een daling, 11,49% in 2016 ten opzichte van 13,17% in 2015.

Evenals voorgaande jaren heeft de BC Group in 2016 als arbodienstverlener gefungeerd.

Doelgroepen

In het verslagjaar heeft SOWECO steeds voldoende werk weten te genereren om alle SW-medewerkers te voorzien van zinvol werk. Ook zij ervaren dat als waardevol. In algemene zin blijft de focus onveranderd gericht op de bevordering van de ontwikkeling van competenties van al onze medewerkers en deelnemers.

Zowel bij intern werkende als bij gedetacheerde of uitgeleende medewerkers gaat de aandacht uit naar het vinden van een goede werkplek, waar zij (en bij uitplaatsing: ook hun werkgever) tevreden over zijn. Een en ander is uiteraard in gelijke mate toepasbaar op iedereen, die in het kader van re-integratie, leren werken of arbeidsactivering deelneemt aan door SOWECO aangeboden en verzorgde (ontwikkel)trajecten.

Realisatie Wsw

De betrokken gemeenten Almelo, Hellendoorn, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand en Wierden hebben in 2016 gemiddeld 1.227,53 arbeidsjaren gerealiseerd. Dit is 75,63 arbeidsjaren minder dan in 2015. De daling is per 2012 ingezet als gevolg van een selectieve instroomstop ingevolge een bestuursbesluit. Met de komst van de Participatiewet is de instroomstop per 1-1-2015 definitief geworden.

Het verloop van de binnen SOWECO werkzame SW-medewerkers is in onderstaande tabel weergegeven. De aantallen betreffen personen (nominalen) per ultimo van elk jaar.

Ontwikkeling eigen SW-medewerkers naar feitelijke werkplek						
ultimo verslagjaar - nominaal	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Laddering naar werksoort	Nom.	Nom.	Nom.	Nom.	Nom.	Nom.
Begeleid werken	0	0	0	0	38	40
Individuele detachering	131	141	151	129	168	168
Groepsdetachering	339	344	380	342	235	254
Werken op locatie	237	251	271	508	516	525
Beschutte werkplek	495	526	531	430	540	860
Totalen	1.202	1.262	1.333	1.409	1.497	1.847

(excl. werknemers uit niet deelnemende gemeenten en Larcom populatie)

De SW-populatie is voor het grootste deel werkzaam geweest bij SOWECO NV. 128,24 arbeidsjaren zijn gerealiseerd door medewerkers onder te brengen bij Larcom. Naast de te beheren SW-populatie uit de in de GR deelnemende gemeenten heeft SOWECO ook 36,79 arbeidsjaren gerealiseerd voor niet deelnemende gemeenten, waarmee de beheerde SW-populatie over 2016 gemiddeld 1.264,02 arbeidsjaren bedraagt.

Realisatie op basis van gemiddelde aantallen arbeidsjaren:

Realisatie SOWECO 2016 versus 2015			
SW-medewerkers in arbeidsjaren	realisatie 2016	realisatie 2015	verschil
Dienstbetrekkingen bij SOWECO GR	1.075,21	1.139,76	-64,55
idem ex-Larcom populatie Hellendoorn	23,78	24,67	-0,89
Werkend bij SOWECO NV	1.098,99	1.164,43	-65,44
Populatie Hellendoorn bij Larcom	5,68	5,84	-0,16
Populatie Twenterand bij Larcom	121,41	129,34	-7,93
idem Begeleid werken	1,15	1,25	-0,10
Populatie overige gemeenten bij Larcom	0,00	2,00	-2,00
Taakstelling / Realisatie SOWECO NV	1.227,23	1.302,86	-75,63
Populatie niet deelnemende gemeenten	36,79	30,10	6,69
Beheerde SW-populatie SOWECO	1.264,02	1.332,96	-68,94

Omdat in het verleden separate afspraken zijn gemaakt over zowel de ex-Larcom populatie van Hellendoorn als de populatie van Hellendoorn en Twenterand werkzaam bij Larcom, is de verdeelsleutel gebaseerd op 1.075,21 gemiddelde gerealiseerde arbeidsjaren.

SiSa 2011

De geconstateerde omissie in de verantwoording van de SiSa over 2011 is door betrokken partijen juridisch in onderzoek. Inmiddels is uitspraak gedaan ten nadele van betrokken gemeenten.

WachtlIJst

Met de invoering van de Participatiewet is de wachtlIJst Wsw opgenomen in het doelgroepenregister, welke wordt beheerd door UWV. De mensen met een Wsw-indicatie hebben voorrang op een baan in het kader van de zogenaamde Banenafpraak. Deze voorrangpositie komt per 1 januari 2017 te vervallen.

Los van het doelgroepenregister ontstaat vanaf 2015 een nieuwe SW-wachtlIJst. Indien het dienstverband wordt beëindigd anders dan om reden van:

- Bereiken van pensioengerechtigde leeftijd
- Overlijden
- Indicatie ondergrens
- Intrekking van Wsw-indicatie

behoudt betrokkene de status "zittende populatie" en kan derhalve opnieuw door de gemeente worden geplaatst.

Per ultimo 2016 staan 35 personen op deze wachtlIJst: 23 zijn "matig" geïndiceerd en 12 "ernstig". De verantwoordelijkheid voor de wachtlIJst ligt onveranderd bij gemeenten.

Begeleid Werken

De gemeenten begeleiden in eigen beheer de deelnemers met een Begeleid Werken contract.

Detacheringen

De hoeveelheid gedetacheerde mensen daalt in absolute zin van 485 per ultimo 2015 naar 470 ultimo 2016. Percentueel is sprake van een lichte stijging van 38,4% naar 39,1%.

- Eind 2016 zijn 339 medewerkers (305,9 AJ) in een groepsdetachering werkzaam en 131 medewerkers in individuele detachering (112,0 AJ).
- Eind 2015 betrof het 344 medewerkers (310,9 AJ) in groepsdetachering en 141 medewerkers (122,6 AJ) in individuele detachering.

Bovenstaande kan vervat worden in onderstaand overzicht:

Recapitulatie eigen SW-medewerkers						
ultimo verslagjaar	2016			2015		
Laddering naar werksoort	Nom.	Fte	AJ	Nom.	Fte	AJ
Begeleid werken	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
Individuele detachering	131	112,0	115,8	141	122,6	125,9
Groepsdetachering	339	305,9	315,2	344	310,9	320,7
Werken op locatie *	237	218,4	226,0	251	230,9	239,2
Beschutte werkplek *	495	402,1	426,4	526	431,0	456,4
Totalen	1.202	1.038,4	1.083,4	1.262	1.095,4	1.142,1

(excl. werknemers uit niet deelnemende gemeenten en Larcom populatie)

(*) Naast gedetacheerde medewerkers zijn in 2016 grote aantallen medewerkers vanuit de beschutte productie- en groenafdelingen uitgeleend aan vele bedrijven, als semi-permanente ondersteuning in hun productieproces of om pieken in de productie op te vangen. Ultimo 2016 zijn omgerekend 117 fulltimers in uitleensituaties aan het werk. Dientengevolge is ultimo 2016 meer dan 50% van de SW-medewerkers geheel of gedeeltelijk gedetacheerd. Landelijk is dat ongeveer 40 %

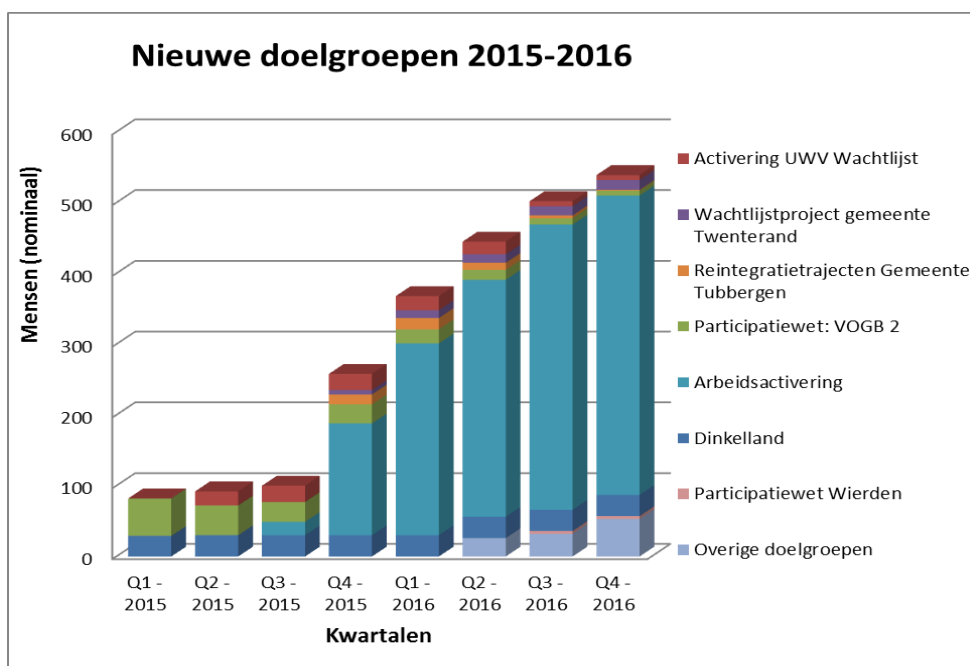
Het aantal gedetacheerden per eind 2016 betreft de saldering van veel mutaties van nieuw gerealiseerde en, om uiteenlopende redenen, beëindigde plaatsingen.

Dynamiek Detacheringen 2016			
Medewerkers	Mutaties	nwe plaatsing	beëindigd
Individueel gedetacheerden	53	22	31
Groepsdetacheerden	75	38	37
Totaal aantal mutaties	128	60	68

Realisatie overige doelgroepen

SOWECO bedient, naast de traditionele SW doelgroep, steeds meer nieuwe doelgroepen. Het aantal mensen uit deze doelgroepen is in 2016 substantieel gestegen. De gemiddelde NTW per deelnemer is beperkt in vergelijking met de gerealiseerde loonwaarde van SW-medewerkers. Bij de meeste deelnemers wordt geen NTW uit productie of detachering gegenereerd; het betreft alleen een ontwikkel- en/of begeleidingsfee. Doordat ook loonkosten achterwege blijven, zijn deze opdrachten, naast de maatschappelijke waarde, ook voor SOWECO (resultaat-technisch) weldegelijk belangrijk.

De nieuwe doelgroepen hebben een verschillende ontstaansbron. De mensen komen veelal uit de bestanden van de deelnemende gemeenten, maar ook van niet deelnemende gemeenten, UWV, VSO scholen en bedrijven. De inhoud van de trajecten varieert van activering, training en werkervaring tot beschut werken. Voor een belangrijk deel gaat het hierbij ook om arbeidsmarkttoeleiding van doelgroepen. Onderstaande grafiek geeft een beeld van de ontwikkeling in aantallen van de verschillende doelgroepen.

Dit leidt tot de volgende resultaten:

Activering UWV wachtlijst

In totaal zijn 23 deelnemers in traject genomen. Eind 2016 nog 7 mensen in een traject de overige 17 uitgestroomd waarvan 11 zijn bemiddeld naar betaald werk (48%) .

Wachtlijstproject

In oktober 2015 gestart met 7 deelnemers en eind 2016 zijn 14 deelnemers in een traject.

Re-integratietrajecten Tubbergen

In januari gestart met 16 deelnemers. Van 11 deelnemers is het traject voortijdig gestopt, terwijl 2 personen zijn bemiddeld naar betaald werk.

Voorbereiding op garantiebanen

In 2016 23 deelnemers in traject waarvan er 17 geplaatst zijn in een garantiebaan (74%).

Arbeidsactivering

Gedurende 2016 zijn 420 kandidaten geactiveerd en geplaatst bij maatschappelijke instellingen en organisaties in Almelo en omstreken. Bij 7 kandidaten heeft dit geleid tot betaald werk. SOWECO NV ziet goede kansen om meer mensen naar een betaalde functie te begeleiden, maar deze werkzaamheden behoren, zoals afgesproken met de opdrachtgever, niet tot het takenpakket.

Participatieproject Wierden

Er zijn 4 medewerkers actief in een traject.

Dinkelland

30 beschutte medewerkers uit Dinkelland zijn geplaatst bij SOWECO. 3 personen hiervan zijn geplaatst bij een ander bedrijf.

Payrolling

In samenwerking met een uitzendbureau worden 19 personen gedetacheerd bij derden.

Overige activiteiten

Aanvullend zijn ook arbeids- en stageplekken aangeboden aan personen, die vanwege hun grote afstand tot de reguliere arbeidsmarkt, aangewezen zijn op aanpassingen en intensieve begeleiding in een werksituatie. Dit betreft bijvoorbeeld mensen met een Wajong uitkering en taakgestraften van Niendure en Bureau Halt. Tevens liepen MBO/HBO leerlingen van diverse scholen in de omgeving in ons bedrijf stage. Dit betreft een wisselend aantal personen. Eind 2016 bestond deze groep uit 24 personen.

Financiële resultaten

Resultaten 2016 in vergelijking met 2015

Als gevolg van een hogere bijdrage van SOWECO NV ad € 900.000 (+) is het gerealiseerde resultaat in 2016 nihil en daarmee gelijk aan 2015.

Dit is exclusief het resultaat van SOWECO NV ad € 10.000 (+). In de opstelling van de jaarrekening op basis van de Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) mogen resultaten van deelnemingen niet in het overzicht van baten en lasten worden meegenomen.

Gecomprimeerd overzicht van baten en lasten				
bedragen x € 1.000	2016	2015	mutatie	voor- of nadeel
1. Ontvangen bijdrage van SOWECO NV	7.101	6.201	900	voordeel
2. Bedrijfslasten (AF)	40.153	41.999	-1.846	voordeel
3. Financieringslasten (AF)	138	159	-21	voordeel
Resultaat bedrijfsvoering	-33.190	-35.957	2.767	voordeel
4. Dekkingen (BIJ)	33.183	35.950	-2.767	nadeel
Totaal saldo van baten en lasten	-7	-7	0	=
5. Onttrekking bestemmingsreserve	7	7	0	=
Resultaat	0	0	0	=

Ad 1. Ontvangen bijdrage van SOWECO NV

De ontvangen bijdrage van SOWECO NV bedraagt € 7.101.000 en is € 900.000 hoger dan in 2015 (+).

ad 1. Bijdrage van SOWECO NV 2016 versus 2015				
bedragen x € 1.000	2016	2015	Verschil	voor- of nadeel
Bijdrage aan subsidieresultaat SW	4.487	3.198	1.289	voordeel
Bijdrage aan personeelskosten niet SW	1.891	2.188	-297	nadeel
Bijdrage aan afschrijvingskosten	552	620	-68	nadeel
Bijdrage aan overige bedrijfskosten	33	36	-3	nadeel
Bijdrage aan rentelasten	138	159	-21	nadeel
Bijdrage van SOWECO NV	7.101	6.201	900	voordeel

De hogere vergoeding voor het subsidieresultaat ontstaat ten opzichte van een gemiddeld lagere omvang SW-medewerkers ten opzichte over 2015.

Ad 2. Bedrijfslasten

De bedrijfslasten bedragen € 40.153.000 en zijn € 1.846.000 lager dan in 2015 (+).

ad 2. Bedrijfslasten 2016 versus 2015				
bedragen x € 1.000	2016	2015	Verschil	voor- of nadeel
Personeelskosten SW	37.671	39.138	-1.467	voordeel
Personeelskosten niet SW	1.891	2.188	-297	voordeel
Reorganisatiekosten 1994	0	10	-10	voordeel
Afschrijvingskosten	552	620	-68	voordeel
Overige bedrijfskosten	39	43	-4	voordeel
Exploitatieresultaat	40.153	41.999	-1.846	voordeel

De gemiddeld beheerde SW-populatie is in 2016 met 57,4 fte (68,9 AJ) gedaald van 1.283,8 fte (1.332,9 AJ) naar 1.226,4 fte (1.264,0 AJ) over 2016. Dit is inclusief de SW-populatie bij Larcom en medewerkers van niet deelnemende gemeenten.

Personeelskosten SW

De personeelskosten SW zijn per saldo gedaald met € 1.467.000 (+) als gevolg van:

- € 1.752.000 lagere loonkosten SW als gevolg van uitstroom (+)
- € 228.000 hogere loonkosten als gevolg van aanpassing van de CAO SW (-/-)
- € 57.000 hogere indirecte loonkosten, mede als gevolg van betaalde transitievergoedingen ad € 78.000 (-/-)

Personeelskosten niet SW

De personeelskosten niet SW zijn per saldo gedaald met € 297.000 (+) als gevolg van:

- natuurlijke uitstroom van ambtelijke medewerkers (+)
- structurele effect van de CAO verhoging van 3,0% (-/-)

Reorganisatiekosten 1994

De reorganisatiekosten 1994 zijn gedaald met €10.000 (-/-) en is in 2016 nihil .

Afschrijvingskosten

De afschrijvingskosten zijn per saldo gedaald met € 68.000 (+) als gevolg van:

- desinvesteringen door o.a. verkoop van een pand
- meer investeringen: o.a. als gevolg van in gebruik van zonne-energie en vervanging van dakbedekking

Overige bedrijfskosten

De overige bedrijfskosten zijn per saldo gedaald met € 4.000 (+).

De overige bedrijfskosten betreffen o.a. de kosten OR en de personeelskrant.

Ad 3. Financieringslasten

De financieringslasten bedragen € 139.000 en zijn € 21.000 lager dan in 2015 (+).

Deze lasten hebben betrekking op rentelasten en zijn gedaald als gevolg van het niet herfinancieren van de aflossingen op de leningen o/g.

Ad 4. Dekkingen

De dekkingen bedragen € 33.183.000 en zijn € 2.767.000 lager dan in 2015 (-/-).

ad 4. Dekkingen 2016 versus 2015				
bedragen x € 1.000	2016	2015	Vershil	voor- of nadeel
Gemeentelijke subsidie SW	32.164	34.957	-2.793	nadeel
Gemeentelijke bijdragen	0	10	-10	nadeel
Bijdrage Larcom	1.020	983	37	voordeel
Subsidieresultaat	33.183	35.950	-2.767	Nadeel

Gemeentelijke subsidie SW

De via de gemeenten ontvangen rijkssubsidie SW is per saldo gedaald met € 2.793.000 (-/-) als gevolg van:

- daling van de rijkssubsidie per AJ van € 26.241 over 2015 naar € 25.457 over 2016 en een vaste verreken prijs voor niet-deelnemende gemeenten ad € 25.100. Dit leidt tot een negatief prijsverschil van € 984.000 (-/-)
- daling van de met de gemeenten te verrekenen hoeveelheid AJ als gevolg van uitstroom. Dit leidt tot een negatief hoeveelhedsverschil van € 1.809.000 (-/-).

Gemeentelijke bijdragen

De gemeentelijke bijdrage is gedaald met €10.000 (-/-) en is in 2016 nihil.

Het betrof de dekking uit een voorziening inzake kosten aangaande de reorganisatie 1994.

Bijdrage Larcom

De bijdrage Larcom is per saldo met € 37.000 (+) gestegen van € 983.000 in 2015 naar € 1.020.000 in 2016. De Larcom populatie loopt, op basis van separate afspraken met betrokken GR gemeenten, neutraal door het exploitatieresultaat. De bijdrage betreft derhalve een saldering van de directe kosten en directe opbrengsten. De bij Larcom werkzame SW-populatie is gemiddeld gedaald van 138,4 AJ over 2015 naar 128,1 AJ over 2016.

Ad 5. Onttrekking bestemmingsreserves

De dekking uit bestemmingsreserves betreft een jaarlijkse onttrekking uit de investeringsreservering DACW (Dienst Aanvullende Civiele technische Werken uit 1977), welke na 2016 ophoudt te bestaan.

De onttrekking is jaarlijks gelijk, waardoor geen afwijkingen ontstaan ten opzichte van 2015.

Resultaten 2016 in vergelijking met de begroting 2016

Als gevolg van een hogere bijdrage van SOWECO NV ad € 231.000 (+) is het netto resultaat in 2016 nihil en daarmee gelijk aan begroting.

Gecomprimeerd overzicht van baten en lasten 2016				
bedragen x € 1.000	Realisatie	begroot	mutatie	voor- of nadeel
1. Ontvangen bijdrage van SOWECO NV	7.101	6.870	231	voordeel
2. Bedrijfslasten (AF)	40.153	39.596	557	nadeel
3. Financieringslasten (AF)	138	146	-8	voordeel
Resultaat bedrijfsvoering	-33.190	-32.872	-318	nadeel
4. Dekkingen (BIJ)	33.183	32.865	318	voordeel
Totaal saldo van baten en lasten	-7	-7	0	=
5. Onttrekking bestemmingsreserve	7	7	0	=
Resultaat	0	0	0	=

Ad 1. Ontvangen bijdrage van SOWECO NV

De ontvangen bijdrage van SOWECO NV is € 231.000 hoger (+) dan begroot.

ad 1. Bijdrage van SOWECO NV 2016 versus begroot				
bedragen x € 1.000	Realisatie	begroot	Verschil	voor- of nadeel
Bijdrage aan subsidieresultaat SW	4.487	4.163	324	voordeel
Bijdrage aan personeelskosten niet SW	1.891	2.058	-167	nadeel
Bijdrage aan afschrijvingskosten	552	475	77	voordeel
Bijdrage aan overige bedrijfskosten	33	28	5	voordeel
Bijdrage aan rentelasten	138	146	-8	nadeel
Bijdrage van SOWECO NV	7.101	6.870	231	voordeel

De hogere vergoeding voor het subsidieresultaat ontstaat ten opzichte van een gemiddeld lagere omvang SW-medewerkers ten opzichte over 2015.

Ad 2. Bedrijfslasten

De bedrijfslasten zijn € 557.000 hoger (-/-) dan begroot.

ad 2. Bedrijfslasten 2016 versus begroot				
bedragen x € 1.000	Realisatie	begroot	Verschil	voor- of nadeel
Personeelskosten SW	37.671	37.028	643	nadeel
Personeelskosten niet SW	1.891	2.058	-167	voordeel
Afschrijvingskosten	552	475	77	nadeel
Overige bedrijfskosten	39	35	4	nadeel
Exploitatieresultaat	40.153	39.596	557	nadeel

Personeelskosten SW

De personeelskosten SW zijn per saldo € 643.000 hoger dan begroot (-/-) als gevolg van:

- € 624.000 hogere loonkosten als gevolg van lagere uitstroom (-/-)
- € 217.000 hogere loonkosten als gevolg van aanpassing van de CAO SW (-/-)
- € 198.000 minder overige personeelskosten voornamelijk als gevolg van lagere transitiekosten (+)

Personeelskosten niet SW

De personeelskosten niet-SW zijn per saldo € 167.000 lager dan begroot (+) als gevolg van:

- natuurlijke uitstroom van ambtelijke medewerkers (+)
- CAO aanpassing 3,0 % versus 1,75% begroot (-/-)

Afschrijvingskosten

De afschrijvingskosten zijn per saldo € 77.000 hoger dan begroot (-/-) als gevolg van:

- Meer investeringen door dakbedekking en plaatsing van zonnepanelen
- Desinvesteringen in 2016 door met name verkoop van een pand

Overige bedrijfskosten

De overige bedrijfskosten zijn per saldo € 4.000 hoger dan begroot (-/-).

Ad 3. Financieringslasten

De financieringslasten zijn € 8.000 lager (-/-) dan begroot.

Deze lasten hebben betrekking op rentelasten en zijn gedaald als gevolg van het niet herfinancieren van de aflossingen op de leningen o/g.

Ad 4. Dekkingen

De dekkingen zijn € 318.000 hoger (+) dan begroot.

ad 4. Dekkingen 2016 versus begroot				
bedragen x € 1.000	Realisatie	begroot	Verschil	voor- of nadeel
Gemeentelijke subsidie SW	32.164	31.925	239	voordeel
Bijdrage Larcom	1.020	940	80	voordeel
Subsidieresultaat	33.183	32.865	318	voordeel

Gemeentelijke subsidie SW

De SW-gerelateerde rijkssubsidie is per saldo € 239.000 hoger (+) dan begroot als gevolg van:

- de gemiddeld lagere uitstroom van SW-medewerkers ten opzichte van begroot (1.264,0 gerealiseerd versus 1.256,3 begroot). Hierdoor ontstaat een voordeel van € 195.000 (+) aan rijkssubsidie SW.
- een positieve bijstelling van de rijkssubsidie SW van € 46 per AJ (+). Hierdoor ontstaat een voordeel van € 56.000 (+).
- een negatieve bijstelling van de rijkssubsidie SW van € 311 per AJ, als gevolg van een door de landelijke overheid opgelegde gewijzigde verrekeningsmethodiek voor SW-ers afkomstig uit niet deelnemende gemeenten (-/-). Voor 2016 betreft dit 36,8 AJ, met een nadeel van € 12.000 (-/-).

Bijdrage Larcom

De van Larcom ontvangen bijdrage is, na verrekening van alle relevante componenten (kosten en opbrengsten), per saldo € 80.000 hoger dan begroot (+). Met name een gevolg van een gemiddeld hogere SW-populatie dan begroot.

Ad 5. Onttrekking bestemmingsreserves

De dekking uit bestemmingsreserves betreft een jaarlijkse onttrekking uit de investeringsreservering DACW (Dienst Aanvullende Civiele technische Werken uit 1977), welke na 2016 ophoudt te bestaan.

De onttrekking is jaarlijks gelijk en begroot, waardoor dientengevolge geen afwijkingen ontstaan ten opzichte van begroting.

Balans

De balans van SOWECO GR voor resultaatbestemming is als volgt:

Gecomprimeerde enkelvoudige balans			
bedragen x € 1.000	31-12-2016	31-12-2015	mutatie
Vaste activa	8.059	8.280	-221
Vlottende activa	2.735	2.594	141
Totaal activa	10.794	10.874	-80
Vaste passiva	4.983	5.499	-516
Vlottende passiva	5.811	5.375	436
Totaal Passiva	10.794	10.874	-80

Het balanstotaal bedraagt ultimo 2016 € 10.794.000. Dit is € 80.000 lager ten opzichte van de ultimo stand van 2015 ad € 10.874.000, een daling van 0,7%.

Activa

Aan activazijde daalt de omvang van de vaste activa en stijgt de omvang van de vlottende activa.

De afname van de vaste activa per saldo ad € 221.000 wordt veroorzaakt door:

- een afname van materiële vaste activa ad € 201.000
 - o investeringen € 398.000 bij
 - o correctie desinvesteringen/waarde-aanpassing € 46.000 af
 - o reguliere afschrijvingen € 552.000 af
- een afname van financiële vast activa inzake leningen fietsplan € 21.000 af

De toename van vlottende activa per saldo ad € 141.000 wordt veroorzaakt door:

- een afname van vorderingen op openbare lichamen € 694.000 af
- een toename inzake positie schatkistbankieren € 1.000.000 bij
- een afname van liquide middelen € 165.000 af

Passiva

Aan passivazijde daalt de omvang van vaste passiva en stijgt de omvang van de vlottende passiva.

De afname van de vaste passiva per saldo ad € 516.000 wordt veroorzaakt door:

- een afname van het eigen vermogen (bestemmingsreserve) € 7.000 af
- een afname van langlopende schulden € 509.000 af

De toename van de vlottende passiva per saldo ad € 436.000 wordt veroorzaakt door:

- een afname van kortlopende schulden € 456.000 af
- een toename van de overlopende passiva € 892.000 bij

Eigen vermogen

Het Eigen vermogen bedroeg ultimo 2015 € 1.947.000.

Door onttrekking van (bestemmings-)reserves ad € 7.000 (-/-) daalt het vermogen ultimo 2016 naar € 1.940.000.

Het vermogen is niet toereikend voor de dekking van de niet in de balans opgenomen verplichtingen jegens personeel ad circa € 3,0 mln per 31 december 2016.

Dit bedrag bestaat o.a. uit verplichtingen jegens het personeel met betrekking tot:

- vakantie- en verlof ad circa € 1,4 mln.
- opgebouwd vakantiegeld ad circa € 1,3 mln.
- uitkeringen in verband met jubilea ten bedrage van afgerond € 0,3 mln.

De niet in de balans opgenomen verplichtingen zijn dit boekjaar met € 0,1 mln. afgenomen.

Het Algemeen Bestuur stemt in met de amendering van het in 2003 overeengekomen weerstandsvermogen daar zij aanvullende garant staat met betrekking tot de financiering van het exploitatietekort van SOWECO en de niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen.

5.5 Vooruitzichten

Algemeen

- De economie trekt aan waardoor de vraag naar personeel toeneemt. Dit stimuleert sociaal-maatschappelijk de mogelijkheden om mensen met een arbeidshandicap naar regulier werk te begeleiden. De financiële middelen die hiervoor van overheidswege ter beschikking worden gesteld zijn echter in de loop der jaren afgenomen. Dit vraagt diensgevolge om een werkgeversgerichte houding en feeling bij commerciële kansen die hieruit kunnen voortvloeien.
- Er is een groeiend besef onder werkgevers dat inclusief werkgeverschap zowel maatschappelijk als bedrijfseconomisch relevantie heeft. MVO krijgt hierdoor op natuurlijke wijze meer vorm en inhoud. PSO is daarbij nog steeds een belangrijk meetinstrument.
- Door de komst van de Participatiewet neemt de vraag naar re-integratieactiviteiten af, ten faveure van sociale activering, stimulering van detacheringen en directe bemiddeling naar de arbeidsmarkt.
- Elke gemeente zal vanaf 1 januari 2017 haar inwoners, die niet in een gewone werkomgeving kunnen functioneren, een voorziening in de vorm van beschut werk moeten aanbieden. Een wetsvoorstel met deze verplichting is door de Tweede Kamer aangenomen. Hierdoor ontstaan nieuwe kansen aan de onderkant van de arbeidsmarkt.

Bedrijfsmatig

- SOWECO ontwikkelt zich steeds meer naar een professionele dienstverlener. Door krimp van risicovolle productieactiviteiten met vaste SW-bezetting, wordt de dienstverlening aan werkgevers, door middel van aanbod van personeel en advies- en begeleidingswerk vergroot.
- SOWECO helpt gemeenten bij het realiseren van sociaal-maatschappelijke doelstellingen binnen deelgebieden van het sociaal domein, door haar werkgeversgerichte benadering en het ontwikkelen van winstgevende producten en diensten. Dit vraagt om pro-actieve doorontwikkeling van haar organisatie.
- Business development blijft onverminderd van belang. Dientengevolge worden verschillende samenwerkingsvormen met allerlei partijen in de markt opgezet.

Financieel

- Beschut werk is voor gemeenten goedkoper dan basale participatievoorzieningen, omdat met beschut werk productie-opbrengsten worden gerealiseerd. Hiermee kunnen de kosten voor begeleiding (geheel of gedeeltelijk) worden terugverdiend.
- De rijksbijdrage SW per arbeidsjaar zal verder dalen ten laste van gemeenten.
- Aanvullende producten en diensten worden steeds belangrijker voor het netto bedrijfsresultaat.
- Vertraging in besluitvorming over de gewenste ontwikkelrichting van het bedrijf zal ertoe leiden dat beoogde resultaten uit nieuwe dienstverlening niet worden gehaald.
- In samenwerking met gemeenten wordt onderzocht op welke wijze het onroerend goed in eigendom in de toekomst benut kan worden.

Bestuurlijk

- De zes deelnemende gemeenten zullen een besluit nemen omtrent de ontwikkelrichting van SOWECO en een daarbij horende governance structuur.

Continuïteit

Ter waarborging van de continuïteit van SOWECO NV verbindt SOWECO GR zich, door het vaststellen van de jaarrekening 2016, aan SOWECO NV de financiële middelen te verschaffen, die nodig zijn voor de ongestoorde bedrijfsvoering van de vennootschap in het jaar 2017 en voor de betaling van opeisbare verplichtingen van de vennootschap, zoals beoogd in artikel 4a van het aanwijzingsbesluit d.d. 30 juni 2010.

Voorts verbindt SOWECO GR zich, ter continuering van de financiële bijdragen die zij uit hoofde van bankfaciliteiten kan verkrijgen, deze ter beschikking te stellen aan en te houden van SOWECO NV, opdat de vennootschap daarover duurzaam kan beschikken.

SOWECO GR verbindt zich jegens SOWECO NV, als zelfstandige verplichting, de verplichtingen na te komen, die rusten op SOWECO NV en/of de daarmee verbonden partijen jegens:

- crediteuren, zoals opgenomen in de jaarrekening 2016 van SOWECO NV, zoals deze verplichtingen voortvloeien uit de normale bedrijfsactiviteiten en bedrijfsvoering van de vennootschap in het jaar 2016;
- personen uit hoofde van geldende aanspraken, waarvan melding is gemaakt in de jaarrekening 2016, doch waarvoor in de balans geen voorziening is opgenomen, welke verplichtingen worden aangeduid als niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen.

Daarnaast zal SOWECO GR, voor het geval SOWECO NV schriftelijk een daartoe strekkend verzoek aan haar richt, aan schuldeisers van de vennootschap een garantie verschaffen voor de nakoming van de jegens hen op de vennootschap rustende verplichtingen, op de wijze die met het oog daarop gebruikelijk is. Indien en voor zover SOWECO GR geldmiddelen aan SOWECO NV ter beschikking stelt in het kader van deze continuïteitsparagraaf zullen deze betalingen gelden als informele kapitaalstorting.

5.6 Voorstel tot bestemming van het resultaat 2016

Het gerealiseerde resultaat is nihil.

Dientengevolge is besluitvorming omtrent bestemming van resultaat over 2016 niet relevant.

5.7 Goedkeuring en vaststelling

Aldus goedgekeurd en vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van SOWECO GR d.d. 13 april 2017.

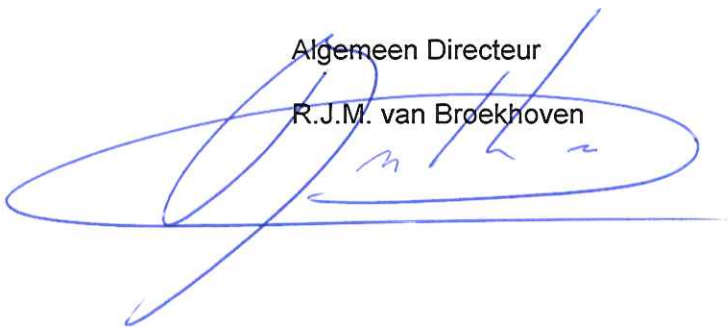
Voorzitter SOWECO GR

F.J. Cornelissen

Algemeen Directeur

R.J.M. van Broekhoven

6. Verplichte paragrafen

6.1 Verbonden partijen SOWECO GR

In het kader van effectieve bedrijfsvoering en risicospreiding is SOWECO zowel bestuurlijk als financieel verbonden aan onderstaande partijen:

SOWECO NV

Algemene gegevens

Inschrijfnummer handelsregister KvK:	06084483
Plaats van vestiging:	Almelo
Oprichtingsdatum:	1 januari 1998

Doel

In opdracht van SOWECO GR geeft SOWECO NV uitvoering aan de Wsw, sinds 2015 overgegaan in de Participatiewet.

Bestuurlijke betrokkenheid

Door middel van een mandateringsbesluit aan de directeur en de daarbij horende budgettaire kaders heeft SOWECO GR 100% bestuurlijke bevoegdheid.

Financiële betrokkenheid

SOWECO GR is 100% aandeelhouder

Resultaat en vermogen

SOWECO NV heeft een positief exploitatieresultaat over 2016 van € 10.000. Haar vermogen is als gevolg van dividenduitbetaling gedaald met € 616.000 naar € 2.109.000 ultimo 2016 op een balanstotaal van € 5.661.000.

SOFLEX BV

Algemene gegevens

Inschrijfnummer handelsregister KvK:	08116004
Plaats van vestiging:	Almelo
Oprichtingsdatum:	21 mei 2003

Doel

Ten behoeve van de aanstelling van medewerkers die niet vallen onder de CAO SW, dan wel geen ambtelijke status hebben.

Bestuurlijke betrokkenheid

Indirecte betrokkenheid middels SOWECO NV

Financiële betrokkenheid

SOWECO GR is middels SOWECO NV 100% eigenaar

Resultaat en vermogen

Soflex BV heeft een exploitatieresultaat van € 0. Haar vermogen is € 18.000 en in 2016 niet gewijzigd. Het balanstotaal is € 109.000.

Extend BV

Algemene gegevens

Inschrijfnummer handelsregister KvK:	08095938
Plaats van vestiging:	Almelo
Oprichtingsdatum:	12 februari 2001

7Doel

Alle vormen van dienstverlening en advisering in het kader van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen naar werkgevers in de breedste zin des woords.

Bestuurlijke betrokkenheid

Indirecte betrokkenheid middels SOWECO NV

Financiële betrokkenheid

SOWECO GR is middels SOWECO NV 100% eigenaar

Resultaat en vermogen

Het exploitatieresultaat van Extend BV is "nihil".

Het vermogen is € 18.000 op een balanstotaal van € 18.000.

6.2 Treasuryparagraaf

Inleiding

SOWECO GR moet voldoen aan de de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido). In deze wet worden de kaders gesteld voor een verantwoorde, prudente en professionele inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie van decentrale overheden. De Wet fido definieert de treasuryfunctie daarbij als:

Het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

SOWECO GR onderkent het belang van een verantwoord en adequaat beheer van haar financiële middelen. Mede als gevolg van de Wet fido wenst zij haar activiteiten op het gebied van treasury op een zo transparant en beheersbaar mogelijke wijze in te richten.

Dit statuut is vastgesteld op 5 juli 2012 en nog steeds actueel.

Uitvoering treasurybeleid 2016 in relatie tot de doelstelling

De treasuryfunctie van SOWECO GR dient ex art 2 van het treasurystatuut tot:

1. het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;
2. het beschermen van vermogens- en (rente-)resultaten van de organisatie tegen ongewenste financiële risico's, zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's;
3. het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
4. het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet fido, respectievelijk de limieten en richtlijnen van het treasurystatuut.

Daarbij dient opgemerkt te worden dat de doelstellingen breed geformuleerd zijn. SOWECO heeft als gemeenschappelijke regeling de taak de Wsw uit te voeren. In een netto financierings-behoefte is voorzien in de vorm van langlopende leningen (uitsluitend bij huisbankier BNG) en wordt gebruik gemaakt van kortlopend krediet in rekening-courant voor eventuele tijdelijke liquiditeitsbehoeften. Alleen voor het afstorten van kasgeld (m.n. van de kantines) voert SOWECO nog een rekening bij ABN-AMRO.

Als gevolg van schatkistbankieren mag SOWECO GR haar overvloedige middelen enkel en alleen aan te houden in de schatkist bij het ministerie van Financiën. Dit houdt in dat geld en vermogen niet langer bij bijvoorbeeld banken buiten de schatkist mogen worden aangehouden. Door deze wettelijke wijziging is punt vier van het statuut niet meer van kracht.

Risicobeheer

Algemeen

Met ondersteuning en begeleiding van het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement heeft de stuurgroep risicomanagement de belangrijkste risico's gedefinieerd. De hieruit voortvloeiende adviezen inzake strategische, operationele en financiële risico's zijn vastgelegd in de nota Risicomanagementbeleid. De risico's zijn opnieuw beoordeeld en gekwalificeerd naar beïnvloedbaar en niet beïnvloedbaar, om effectiever aan te kunnen sluiten op het dagelijkse opereren van de organisatie.

Financieel

In 2016 werden reguliere aflossingen ad € 508.000 op langlopende leningen verricht. Liquiditeitsschommelingen werden met het rekening-courantkrediet opgevangen. Ook werd gebruik gemaakt van leverancierskrediet in de vorm van uitstaande crediteuren. Als gevolg van het lage investeringsniveau en van de ex ante financiering door de in SOWECO deelnemende gemeenten, bleek het in 2016 niet noodzakelijk om een nieuwe langlopende lening af te sluiten. In de begroting was een uitbreiding van € 1.000.000 voorzien.

In onderstaande overzichten worden de werkelijke omvang van de kasgeldlimiet over dit verslagjaar en het renterisico getoetst aan de wettelijke normen uit hoofde van de Wet fido:

Realisatie kasgeldlimiet 2016 (per kwartaal)						
bedragen x € 1.000			kwartaal 1	kwartaal 2	kwartaal 3	kwartaal 4
1	Toegestane kasgeldlimiet	(8,2% van het begrotingstotaal)	3.995	3.995	3.995	3.995
2	Omvang vlottende schuld	(crediteuren)	-856	-713	-863	-491
3	Vlottende middelen	(bank + debiteuren)	2.221	3.867	4.368	3.985
4	Totaal netto vlottende schuld	(2 + 3)	1.365	3.154	3.505	3.494
Ruimte (1 + 4)			5.360	7.149	7.500	7.489
Renterisico versus renterisiconorm - vaste schuld vanaf 2016 (op jaarbasis)						
bedragen x € 1.000			2016	2017	2018	2019
Renterisico						
1a	Renteherziening op vast schuld o/g		0	0	0	0
1b	Renteherziening op vast schuld u/g		nvt	nvt	nvt	nvt
2	Netto renteherziening	(1a - 1b)	0	0	0	0
3a	Nieuw aangetrokken vaste schuld		0	1.000	0	0
3b	Nieuw verstrekte leningen		nvt	nvt	nvt	nvt
4	Netto nieuw aangetrokken vaste schuld	(3a - 3b)	0	1.000	0	0
5	Aflossingen		508	508	432	0
6	Herfinanciering	(laagste van 4 en 5)	0	508	0	0
7	Renterisico op vaste schuld	(2 + 6)	0	508	0	0
Renterisiconorm						
8	Stand van vaste schuld primo jaar		3.552	3.044	3.536	3.104
9	wettelijk vastgelegd percentage		20%	20%	20%	20%
10	Renterisiconorm	(8 * 9 /100)	710	609	707	621
Renterisico versus renterisiconorm (10 - 7)			710	101	707	621

Relevante ontwikkelingen in de treasuryorganisatie

De administratieve organisatie rondom de treasuryfunctie is vastgelegd in het treasurystatuut.

De treasuryfunctie binnen SOWECO richt zich in eerste instantie op cash- en creditmanagement, zonder daarbij de overige instrumenten te negeren. Aandacht voor Corporate Finance is minder relevant, omdat de jaarlijkse bestemming van het resultaat, het belangrijkste instrument is. Door de introductie van schatkistbankieren zijn de valuta-gerelateerde risico's zoals financieringskosten en –opbrengsten en saldobeleer tot een minimum beperkt.

Zowel de dagelijkse instrumenten inzake geldstromen en liquiditeiten, als de periodieke rapportages in het kader van werkkapitaal en liquiditeit worden door SOWECO FA&C verzorgd.

Het interne treasuryproces, waarmee de financierings- en liquiditeitsbehoefte binnen SOWECO GR is geregeld, heeft in 2016 naar behoren gefunctioneerd.

6.3 Weerstandvermogen en risicobeheersing

In 2003 zijn door het Algemeen Bestuur afspraken gemaakt omtrent het minimum en maximum weerstandvermogen van SOWECO (minimum 8% van het begrotingstotaal met een vast minimum ad € 4 mln.; maximum € 11 mln.). Beneden het minimum zullen de deelnemende gemeenten een bijdrage leveren om de reserves op peil te houden.

Tevens is in het verleden besloten, dat het solvabiliteitspercentage (EV/TV) van SOWECO NV, jaarlijks, indien van toepassing, minimaal op het niveau van 30% gebracht dient te worden vanuit SOWECO GR.

Financiële Kengetallen			
bedragen x € 1.000	2016	begroot	2015
Netto schuldquote	53,5%	62,8%	62,8%
idem gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	70,2%	82,2%	82,2%
Solvabiliteitsratio	18,0%	17,9%	17,9%

Het vermogen bedraagt € 1.940.000, wat ontoereikend is. Dientengevolge wordt nu jaarlijks bekrachtigd dat de deelnemende gemeenten het resterende deel van het subsidietekort ex-ante financieren, opdat SOWECO NV in staat blijft om haar financiële verplichting als werkgever en zakenpartner na te komen. Zo ook is in de afgelopen jaren het subsidietekort, na aftrek van de operationele winst, ex-ante gefinancierd.

Als gevolg van veranderende wetgeving en mogelijke wijzigingen in haar opdracht acht SOWECO het wenselijk dat, zodra de impact van deze veranderingen helder zijn, de opbouw van het weerstandvermogen opnieuw beleidsmatig wordt herzien ten behoeve van reële risicoafdekking inzake:

- het verkrijgen van voldoende werkkapitaal en een acceptabele solvabiliteit om zelfstandig operationele bedrijvigheid te kunnen financieren
- dekking van de NIBOV
- het kunnen managen en financieren van de verwachte toekomstige afbouw

Risicomanagement

Risicomanagement is essentieel voor het realiseren van de strategische ambities. De risico's die het behalen van onze doelen kunnen belemmeren worden geïnventariseerd en beperkt. Om die reden is risicomanagement een belangrijk onderdeel van de bedrijfsvoering.

Voornaamste risico's en onzekerheden		
Bevinding		Beheersingsmaatregel
Strategie		
Strategiewijziging	De strategiewijziging die in 2016 door het Dagelijks bestuur is onderschreven heeft nog niet geleid tot een geaccordeerd businessplan voor de komende jaren. De ingezette organisatiewijziging vertraagd daardoor en kan leiden tot toekomstig verlies aan inkomsten en daarmee aan netto resultaat	In gesprek zijn met Dagelijks en Algemeen Bestuur en aandeelhouders over gewenste koers.

Maatschappelijke ontwikkelingen	Door wettelijke stopzetting van de indicatiestelling SW is sprake van leegloop SW als gevolg van natuurlijke uitstroom. Hierdoor daalt de dekking voor de vaste kosten van de onderneming.	Bewust kiezen als het gaat om: • Vervanging personeel • Inzetten van investeringen • Rationalisatie (door o.a. workflowprocessen)
Maatschappelijke ontwikkelingen	Door zeer beperkte instroom van nieuwe doelgroepen staat de kwaliteit van dienstverlening in met name groenvoorziening onder druk en daarmee ook de marge.	Bijstelling van aanbod in werksoorten
Marktomstandigheden	Door bezuinigingen binnen gemeenten ontstaat prijsdruk op groenprojecten en daarmee op de marge.	Hercalculatie op groenprojecten en eventueel aanpassen van opdracht/werkbestek
Operationele activiteiten		
	De operationele risico's zijn in beeld. Er zijn geen nadrukkelijk te benoemen annex specifieke risico's of onzekerheden	Algemene beheersingsmaatregelen: • Werkgroep risicomanagement • Risicoparagraaf bij interen auditering • Onderzoek inzake Wet Melden Datalekken • Beleid inzake frauderisicobeheersing
Financiële positie		
	De financiële positie van SOWECO NV is in belangrijk mate afhankelijk van SOWECO GR	• Continuïteitsparagraaf die ongestoorde bedrijfsvoering mogelijk maakt • Ex-ante voorfinanciering
Financiële verslaglegging		
	Geen specifieke risico's of onzekerheden	
Wet- en regelgeving		
Vennootschapsbelasting	De gevolgen van de per 2016 gewijzigde wetgeving is nog niet volledig uitgekristalliseerd voor SW-gerelateerde bedrijven.	Externen ondersteunen SOWECO om de uitwerking en gevolgen voor de onderneming, in gezamenlijkheid met de belastingdienst, vast te stellen.

Niet alle risico's liggen binnen de invloedssfeer van SOWECO. De risico's met betrekking tot de continue ontwikkeling van de sociale wetgeving en de daarbij beschikbaar gestelde (SW-gerelateerde) rijkssubsidie enerzijds en de daaruit voortvloeiende beleidsmatige keuzes die lokaal worden gemaakt binnen de deelnemende gemeenten anderzijds zijn niet of nauwelijks door SOWECO te beïnvloeden. Deze risico's blijven buiten de scope van de interne werkgroep risicomanagement.

In 2016 heeft de werkgroep zich gericht op de beïnvloedbare risico's. Het systeem van risico-inventarisatie is opnieuw opgezet, waarbij dit is gekoppeld aan het interne auditprogramma. Daarnaast is gedurende afgelopen jaar een beleidsnotitie over frauderisico geschreven, inclusief een frauderisico-analyse. De vervolgstappen voor het komende jaar zijn het integreren van frauderisico in het beheersingsproces en de aandacht richten op de risico's van nieuwe product-marktcombinaties naast de bestaande werkvelden.

6.4 Onderhoud kapitaalsgoederen

SOWECO heeft een meerjarig onderhoudsplan voor gebouwen en installaties. Het meerjarenplan is op basis van het verlangde onderhoudsniveau tot stand gekomen.

Voor het groot onderhoud is geen “voorziening onderhoud gebouwen” gevormd of aangehouden, omdat is gekozen voor de componentenbenadering. Dit houdt in dat elk (nieuw) materieel vast actief afzonderlijk wordt afgeschreven op grond van het individuele waardeverloop van het betreffende actief, ook al is het actief een onderdeel van een groter geheel.

Hierdoor worden enerzijds de kosten van groot onderhoud verwerkt in de boekwaarde van het actief en anderzijds komen de werkelijke onderhoudskosten direct ten laste van de exploitatie. Dit vereist meer beheersing om grote schommelingen in de jaarlijkse kosten te voorkomen.

Elk individueel vast actief wordt geregistreerd in een vaste activa module van de financiële administratie, welke periodiek de boekwaarde bijstelt.

JAARREKENING 2016

Balans per 31 december 2016 SOWECO GR (voor verwerking voorstel resultaatbestemming)

		31-12-2016	31-12-2015	
		x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
Vaste activa				
Materiële vaste activa	1	5.739	5.739	5.940
Investeringen met een economisch nut				
Financiële vaste activa	2	1.134	2.320	2.340
Kapitaalverstrekkingen aan: - Deelnemingen		1.134		1.134
Leningen aan: - Deelnemingen		51		1.134
Overige langlopende leningen				72
Totaal vaste activa			8.059	8.280
Vlottende activa				
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	3	655	2.355	2.049
- Vorderingen op openbare lichamen		1.700		1.349
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar				700
Liquide middelen	4	380	380	545
- Banksaldi				545
Totaal vlottende activa			2.735	2.593
Totaal activa			10.794	10.874
Vaste passiva				
Eigen vermogen	5	1.940	1.940	1.947
- Algemene reserve		1.940		1.941
- Bestemmingsreserves		0		6
- Gerealiseerd resultaat		-		-
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van			3.043	3.552
Onderhandse leningen van: - binnenlandse banken en ov. financiële instellingen	6	3.043		3.552
Totaal vaste passiva			4.983	5.499
Vlottende passiva				
Netto-vlottende schulden met een rentetypische			3.992	4.448
Overige schulden	7	3.992		4.448
Overlopende passiva	8	1.818	1.818	928
- Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren		1.818		928
Totaal vlottende passiva			5.811	5.376
Totaal passiva			10.794	10.874

Het overzicht van baten en lasten 2016 SOWECO GR

		Raming begrotingsjaar vóór wijziging x € 1.000	Raming begrotingsjaar ná wijziging x € 1.000	Realisatie 2016 x € 1.000	Realisatie 2015 x € 1.000
Bijdrage SOWECO NV	9	8.482	6.870	7.101	6.201
Personeelskosten SW	10	37.263	37.028	37.671	39.138
Personeelskosten niet SW		2.268	2.058	1.891	2.188
Reorganisatiekosten		-	-	-	10
Afschrijvingen op materiële vaste activa	11	612	475	552	620
Overige bedrijfskosten	12	81	35	39	43
Som der bedrijfslasten		40.224	39.596	40.153	41.999
Rentelasten en soortgelijke kosten	13	148-	146-	138-	159-
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten		-	-	0	0
		148-	146-	138-	159-
Resultaat uit gewone bedrijfsuitvoering voor bijdragen		31.890-	32.872-	33.191-	35.957-
Ontvangen subsidie gemeenten	14	30.808	31.925	32.164	34.957
Gemeentelijke bijdragen	15	-	-	-	10
Bijdrage Gemeenten/Larcom	16	1.075	940	1.020	983
Bijdragen		31.883	32.865	33.184	35.950
Dividend SOWECO NV		-	-	616	42
Uitkering deelnemende gemeenten		-	-	616-	-
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten		7-	7-	7-	35
Toevoeging/ontrekking aan reserves:					
Toevoeging aan reserve		-	-	-	42
Onttrekking aan reserve		7	7	7	7
Gerealiseerd resultaat		-	-	-	0

9. Toelichting

9.1 Algemeen

SOWECO, statutair gevestigd te Almelo, Plesmanweg 9 (7602 PD), is een openbaar lichaam, opgericht op basis van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (WGR).

Groepsverhoudingen en voornaamste activiteiten

SOWECO GR is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) voor de deelnemende gemeenten voor zover door hen opgedragen.

Voor de jaarrekening van de, per 1 januari 1998 actief geworden, 100% deelneming SOWECO NV is een zelfstandige jaarrekening opgesteld, die voldoet aan de eisen gesteld in titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.

Toegepaste standaarden

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten.

Voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi)publieke sector (WNT) heeft de instelling zich gehouden aan de WNT en deze als normenkader bij het opmaken van deze jaarrekening gehanteerd.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld op basis van de veronderstelling dat de onderneming haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. SOWECO GR is voor haar continuïteit afhankelijk van subsidiebijdragen door de deelnemende gemeenten.

De in SOWECO GR deelnemende gemeenten hebben bij de goedkeuring van de BBV begroting 2017 op 14 april 2016 besloten, naast de gerelateerde Rijksbijdragen over 2017 voor de te realiseren AJ's, € 4,3 miljoen ex-ante te financieren. De continuïteit van de bedrijfsvoering in 2017 is hiermee zeker gesteld. Als gevolg van de strategische heroriëntatie kan met ingang van 2017 het takenveld van SOWECO wezenlijk veranderen, met daaruit voortvloeiende juridische, organisatorische en financiële gevolgen. Deze staan opgetekend in de BBV begroting 2017 na wijziging, welke op het moment van aanbieden van deze jaarstukken nog niet is geaccordeerd.

In financieel opzicht gaat de directie ervan uit dat de deelnemende gemeenten ook in 2017 hun verantwoordelijkheid nemen om eventuele tekorten ingevolge de daling van rijkssubsidie SW ten aanzien van SOWECO GR af te dekken. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar het directieverslag.

9.2 Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten. Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en lasten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen cq. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen ervan naar de onderneming zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de het overzicht van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Baten worden verantwoord indien alle belangrijke risico's met betrekking tot de handelsgoederen zijn overgedragen aan de koper.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de onderneming. Alle financiële informatie in euro's is afgerond op het dichtstbijzijnde duizendtal.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten investeringen in aandelen en obligaties, handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten. In de jaarrekening zijn de volgende categorieën financiële instrumenten opgenomen: verstrekte leningen en overige vorderingen en overige financiële verplichtingen.

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien echter financiële instrumenten bij de vervolgwaardering worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in het overzicht van baten en lasten, worden direct toerekenbare transactiekosten direct verwerkt in de lasten.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

SOWECO GR heeft gedurende het verslagjaar geen gebruik gemaakt van afgeleide instrumenten (derivaten) en geen handelsportefeuille aangehouden.

Vaste activa

Materiële vaste activa met economisch nut

Overige investeringen met economisch nut

De bedrijfsgebouwen en -terreinen, machines en installaties, andere vaste bedrijfsmiddelen en materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen hun kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen.

De kostprijs bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik. De kostprijs van de activa die door de onderneming in eigen beheer zijn vervaardigd, bestaat uit de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de vervaardiging. Verder omvat de vervaardigingsprijs een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente op schulden over het tijdvak dat kan worden toegerekend aan de vervaardiging van de activa. Overheidssubsidies worden in mindering gebracht op de kostprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Op bedrijfsterreinen en op materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven.

De volgende afschrijvingspercentages worden hierbij gehanteerd:

- Voorzieningen aan terreinen: 4% - 25%
- Gebouwen: 2,5% - 20%
- Installaties: 5% - 20%
- Machines: 7% - 20%
- Inventarissen: 5% - 20%
- Vervoermiddelen: 10% - 25%.

Voor materiële vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te schatten voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Wanneer de boekwaarde van een actief of een kasstroomgenererende eenheid hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardeverminderingsverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. Indien sprake is van een bijzonder waardeverminderingsverlies van een kasstroomgenererende eenheid, wordt het verlies allereerst toegerekend aan goodwill die is toegerekend aan de kasstroomgenererende eenheid. Een eventueel restant verlies wordt toegerekend aan de andere activa van de eenheid naar rato van hun boekwaarden.

Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingsverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief of kasstroomgenererende eenheid geschat.

Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardeverminderingsverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardeverminderingsverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief (of kasstroomgenererende eenheid) opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderingsverlies voor het actief (of kasstroomgenererende eenheid) zou zijn verantwoord.

Financiële vaste activa

Deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde.

Leningen u.g. worden gewaardeerd op de nominale waarde per balansdatum; dit betreft uitstaande leningen van verzelfstandigde BV's en verstrekte leningen voor personeel, betreffende fietsproject en fitness. Indien nodig wordt op de waardering van de financiële vaste activa een voorziening wegens incourantheid in mindering gebracht.

Vervreemding van vaste activa

Voor verkoop beschikbare activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere actuele waarde, onder aftrek van verkoopkosten.

Vlottende activa

Vorderingen en overlopende activa

Deze worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Passiva

Langlopende schulden

De leningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. Het betreft schulden met een looptijd langer dan één jaar.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Deze verplichtingen omvatten de binnen één jaar vallende schulden.

9.3 Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Diensten

Baten uit het verlenen van diensten worden in het overzicht met baten en lasten verwerkt wanneer het bedrag van de baten op betrouwbare wijze kan worden bepaald, de inning van de te ontvangen vergoeding waarschijnlijk is, de mate waarin de dienstverlening op balansdatum is verricht betrouwbaar kan worden bepaald en de reeds gemaakte kosten en de kosten die (mogelijk) nog moeten worden gemaakt om de dienstverlening te voltooien op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald.

Indien het resultaat van een bepaalde opdracht tot dienstverlening niet op betrouwbare wijze kan worden bepaald, worden de baten verwerkt tot het bedrag van de kosten van de dienstverlening die worden gedekt door de baten.

Rentebaten/rentelasten

De rentebaten betreffen de opbrengst uit deposito's, rekening-courantovereenkomsten en verstrekte leningen. De rentelasten bestaan uit rentelasten van langlopende geldleningen en kort vreemd vermogen.

Personeelskosten

Hieronder wordt verstaan het bruto bedrag van de uitbetaalde lonen aan werknemers, vermeerderd met de sociale lasten, het werkgeversaandeel in de pensioenvoorziening en overige personeelskosten (vervoer, opleiding, arbozorg enz.), verminderd met de van UWV ontvangen uitkeringen op grond van de Ziektewet (ZW), de ontvangen WAO-uitkeringen (in het kader van loon met betrekking tot doorbetalingsverplichtingen bij ziekte) en de niet af te dragen loonheffing in het kader van de WVA.

De vakantierechten, verlofrechten en jubileumrechten worden, conform het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, vermeld als niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen. Bij onverhoopte ontbinding van de Gemeenschappelijke Regeling zouden deze rechten ineens opeisbaar worden. Bij normale voortgang is hiervan geen sprake.

Pensioenen

Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies. De van toepassing zijnde pensioenregelingen zijn:

- ABP (Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds)
- PWRI (stichting Pensioenfonds Werk en (re-)Integratie)

Gemeentelijke subsidie

Deze post omvat de bijdrage, zoals bedoeld in artikel 8 van de Wet Sociale werkvoorziening. Deze wordt door de gemeenten bij voorschot toegekend op basis van de verwachte, door SOWECO te realiseren, aantallen binnen de taakstelling aan de gemeenten. Tevens worden bijdragen ontvangen van niet-deelnemende gemeenten voor zover het bij SOWECO GR werkzame inwoners betreft.

Aan het einde van het jaar vindt er een verrekening plaats op basis van de daadwerkelijk gerealiseerde arbeidsjaren. De deelnemende gemeenten hebben aanvullend het geaccordeerde begrotingstekort ex ante gefinancierd.

Belastingen

De SOWECO-groep is een fiscale eenheid ten aanzien van de BTW.

SOWECO GR is op basis van haar SW-activiteiten vrijgesteld van vennootschapsbelasting.

9.4 Verantwoording WNT

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op SOWECO van toepassing zijnde regelgeving inzake het algemene WNT-maximum. Het bezoldigingsmaximum in 2016 voor SOWECO is € 179.000. Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte.

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen

Niet van toepassing

Toezichthoudende topfunctionarissen

NORMERING TOPINKOMENS 2016		
x € 1	Dhr. F.J. Cornelissen	Dhr. Drs. G.J. Binnenmars Mw. J.H. van den Dolder-Soeten Dhr. T.P. de Putter Dhr. B. D. Tijhof Dhr. R. de Witte
Gegevens functie	Voorzitter AB/DB	(per) Lid AB/DB
Duur dienstverband in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Individueel WNT-maximum 2016	26.850	17.900
Bezoldiging		
Beloning	nihil	nihil
Belastbare onkostenvergoedingen	nihil	nihil
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-
Subtotaal	nihil	nihil
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-	-
Totaal bezoldiging 2016	nihil	nihil
Motivering bij overschrijding	niet van toepassing	niet van toepassing

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

In 2016 zijn geen ontslaguitkeringen betaald aan topfunctionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

In 2016 zijn geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

Toelichting op de balans per 31 december 2016 SOWECO GR

1 Materiële vaste activa

De materiele vaste activa bestaat uit de volgende onderdelen:

	Boekwaarde per 31-12-2016 x € 1.000	Boekwaarde per 31-12-2015 x € 1.000
Investerings met een economisch nut	5.739	5.940
Totaal	5.739	5.940

Investerings met een economisch nut

De investeringen kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	Gebouwen en terreinen x € 1.000	Installaties** x € 1.000	Totaal x € 1.000
Stand per 1 januari 2016			
Aanschafprijs	14.924	3.929	18.853
Cumulatieve afschrijvingen	10.081	2.832	12.913
Boekwaarde 1 januari 2016	4.843	1.097	5.940
Mutaties in de boekwaarde			
Bij: Investerings	346	51	397
Af: Desinvesteringen	199	162	361
Bij: Afschrijving desinvestering	201	158	359
Af: Afschrijving	468	127	595
Saldo	120-	81-	201-
Stand per 31 december 2016			
Aanschafprijs	15.071	3.818	18.889
Cumulatieve afschrijvingen	10.348	2.801	13.149
Boekwaarde 31 december 2016	4.723	1.017	5.739

2 Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2016 wordt in het hierna opgenomen overzicht weergegeven:

	Boekwaarde 31-12-2016 x € 1.000	Boekwaarde 31-12-2015 x € 1.000
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	1.134	1.134
Leningen aan deelnemingen	1.134	1.134
Overige langlopende leningen	51	72
	2.320	2.340

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen

Soweco GR te Almelo staat aan het hoofd van de Groep en heeft de volgende kapitaalbelangen:

Naam	Vestigingsplaats	Aandeel in geplaatst kapitaal %
Soweco NV	Almelo	100%

Leningen aan deelnemingen

	31-12-2016 x € 1.000	31-12-2015 x € 1.000
Boekwaarde per 1 januari	1.134	1.134
Af: Aflossingen	-	-
Bij: Verstrekkings	-	-
Boekwaarde per 31 december	1.134	1.134

Dit betreft een achtergestelde lening aan SOWECO NV voor onbepaalde tijd, zonder rente- en aflossingsverplichtingen.

Overige langlopende leningen

	31-12-2016 x € 1.000	31-12-2015 x € 1.000
Boekwaarde per 1 januari	72	124
Af: Aflossingen	77	99
Bij: Leningen personeel	56	47
Boekwaarde per 31 december	51	72

Dit betreffen verstrekte leningen aan personeel inzake het fietsproject, conform fiscale regelingen. Hierop wordt geen rente in rekening gebracht.

3 Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

	Boekwaarde 31-12-2016 x € 1.000	Boekwaarde 31-12-2015 x € 1.000
Vorderingen op openbare lichamen	655	1.349
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	1.700	700
	2.355	2.049

Vorderingen op openbare lichamen

Gemeentelijke bijdragen	493	1.235
Reorganisatiekosten	-	10
Nog te ontvangen bijdrage Larcom	154	101
Overige vorderingen	8	3
	655	1.349

Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Schatkistbankieren	1.700	700
	1.700	700

In het kader van de "wet financiering decentrale overheden (FIDO)" zijn lagere overheidsorganen verplicht overtollige liquide middelen bij het Rijk te deponeren. In onderstaande tabel is dit voor 2016 verder gespecificeerd.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag	354			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	241	227	214	208
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	113	127	140	146
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	47.218			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	47.218			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	354			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	21.917	20.667	19.674	19.116
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	241	227	214	208

4 Liquide middelen

	31-12-2016 x € 1.000	31-12-2015 x € 1.000
Banksaldi	380	545
	<u>380</u>	<u>545</u>

De banksaldi staan alle ter vrije beschikking van de organisatie.

5 Eigen vermogen

	Alg. reserve Gem. Bijdragen	Bestemmings reserve	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015
	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
Stand per 1 januari 2016	1.941	6	1.947	1.911
Bestemming resultaat	-	-	-	-
Onttrekkingen/dividend	-	6-	6-	7-
Dotaties	-	-	-	42
Resultaat boekjaar	-	-	-	-
Stand per 31 december 2016	<u>1.940</u>	<u>0</u>	<u>1.940</u>	<u>1.947</u>

Hieronder worden deze posten nader gespecificeerd.

Het eigen vermogen bestaat uit:

Reserves, bestaande uit:

* Algemene reserves, gevormd uit de gemeentelijke bijdragen, met een algemene bestemming in het kader van de sociale werkvoorziening, alsmede ingehouden winsten.

* Bestemmingsreserves, gevormd uit de resultaten van voorgaande jaren. De bestemming vindt plaats conform de voorschriften in het belang van de uitvoering van de sociale werkvoorziening. Deze reserves dienen binnen de afgesproken termijn overeenkomstig die bestemming feitelijk te worden besteed. De onttrekkingen aan de bestemmingsreserves komen ten gunste van het overzicht van baten en lasten.

6 Vaste schulden met een rentetypische looptijd van een jaar of langer

De onderverdeling van de in de balans opgenomen vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar is als volgt:

	Boekwaarde 31-12-2016 x € 1.000	Boekwaarde 31-12-2015 x € 1.000
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen		
Boekwaarde per 1 januari 2016	3.552	5.160
Bij: vermeerderingen		
Af: aflossingen	508	1.608
Boekwaarde per 31 december 2016	<u>3.043</u>	<u>3.552</u>

7 Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan een jaar

	Boekwaarde 31-12-2016 x € 1.000	Boekwaarde 31-12-2015 x € 1.000
Overige schulden	3.992	4.448
	3.992	4.448
Overige schulden		
Te betalen overige belastingen en premies sociale verzekeringen	946	960
Te betalen rente	73	80
Rekening courant SOWECO NV *	2.526	3.407
Verlof sluimeraars	39	-
Gemeentelijke bijdragen	408	-
	3.992	4.448

Kortlopende schulden hebben allen een looptijd niet langer dan 1 jaar.

* De rente op de rekening courant met SOWECO NV wordt berekend op basis van het gemiddelde rente % van de langlopende leningen (zie 12 rentebaten en -lasten).

8 Overlopende passiva

	Boekwaarde 31-12-2016 x € 1.000	Boekwaarde 31-12-2015 x € 1.000
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	1.818	928
	1.818	928

Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen

Vooruitontvangen amendement Bussemaker	17	20
Loonkostensubsidie gemeente Almelo	1.015	-
Friciekosten	764	906
Premie ongevallen verzekering	23	2
	1.818	928

Afkoop loonkostensubsidie gemeente Almelo

Overheveling vanuit SOWECO NV	1.122
Vrijval in 2016	108
Stand per 31 december 2016	1.015

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Vakantie- en verlofverplichtingen

De opgebouwde vakantiedagen en verlofrechten zijn per 31 december 2016 ca 1,4 miljoen.
Dit saldo was per 31 december 2015 ca. € 1,4 miljoen.

De verplichting wegens opgebouwd vakantiegeld is per 31 december 2016 ca 1,3 miljoen
Dit saldo was per 31 december 2015 ca. € 1,4 miljoen.

Jubileumverplichtingen

De opgebouwde jubileumrechten per 31 december 2016 zijn € 313.000.
Dit saldo was per 31 december 2015 ca. € 333.000.

Compensabel stelsel BNG

Soweco GR en haar dochterondernemingen hebben een compensabel stelsel voor alle binnen SOWECO aangehouden banksaldi bij de Bank Nederlandse Gemeenten. Dit compensabel stelsel houdt in dat alle debet en credit saldi van de bankrekeningen met elkaar verrekend kunnen worden. Uit dien hoofde zijn Soweco GR met haar dochterondernemingen, elk afzonderlijk hoofdelijk aansprakelijk voor de schulden aan de Bank Nederlandse Gemeenten.

SiSa 2011

Gedurende boekjaar 2014 is gebleken dat er een omissie in de verantwoording van de SiSa over 2011 is geweest. De in de GR deelnemende gemeenten zijn, voor zover betrokken, begonnen met een bezwaar- en beroepsprocedure tegen de besluitvorming van het Ministerie van Sociale Zaken (ten tijde van de verantwoording het Ministerie van Binnenlandse Zaken).

Toelichting op het overzicht van baten en lasten 2016 SOWECO GR

9 Bijdrage SOWECO NV

De bijdrage SOWECO NV betreft het saldo van de aan SOWECO NV doorberekende kosten (met name personeelskosten, overhead en gebruik gebouwen) minus de rijksbijdrage. De omvang is salderend bepaald vanuit het gegeven dat het resultaat van SOWECO GR altijd nihil is.

10 Personeelskosten

	31-12-2016 x € 1.000	31-12-2015 x € 1.000
SW Personeel		
Bruto loon	29.778	30.577
Sociale lasten	5.276	5.301
pensioenlasten	2.662	3.288
ov. pers. kosten	46-	29-
Totaal	37.671	39.138
Niet SW Personeel		
Bruto loon	1.672	1.907
Sociale lasten	223	244
pensioenlasten	197	239
ov. pers. kosten	202-	202-
Totaal	1.891	2.188

11 Afschrijvingen op materiële vaste activa

De afschrijvingskosten bedragen 595
Het betreft hier uitsluitend afschrijvingskosten gebouwen, terreinen en installaties. Alle andere activa zijn in SOWECO NV ondergebracht en verantwoord.

12 Overige bedrijfskosten

	Boekwaarde 31-12-2016 x € 1.000	Boekwaarde 31-12-2015 x € 1.000
Kosten externe dienstverlening	3	8
Kosten ondernemingsraad	1	2
Personeelskrant	14	12
Overige bedrijfskosten	21	21
	39	43

13 Rentebaten en -lasten

	Boekwaarde 31-12-2016 x € 1.000	Boekwaarde 31-12-2015 x € 1.000
Rentebaten en -lasten		
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	0	0
Af: Rentelasten en soortgelijke kosten	138	159
	138	159
Rentelasten en soortgelijke kosten		
Rente leningen o/g	59	78
De door SOWECO GR aan SOWECO NV per saldo in rekening gebrachte rente	79	81
	138	159

14 Ontvangen subsidie gemeenten

In de exploitatie is opgenomen een bedrag van € 32,2 miljoen

15 Gemeentelijke bijdragen

	31-12-2016 x € 1.000	31-12-2015 x € 1.000
Gemeentelijke bijdrage "Reorganisatie 1994"	-	10
	-	10

16 Bijdrage Gemeenten/Larcom

Voor de ingezetenen van de voormalige gemeente Den Ham, die nu onder Twenterand en Hellendoorn vallen, is een regeling getroffen dat zij in de exploitatie van SOWECO opgenomen worden, echter het exploitatietekort wordt aangevuld door de gemeenten c.q. Larcom. Een en ander afhankelijk van de afspraken die daarover zijn gemaakt.

In 2016 bedragen de bijdragen:

Larcom	818.997
Hellendoorn	201.035
Totaal	1.020.032

OVERIGE GEGEVENS

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Soweco te Almelo

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van gemeenschappelijke regeling Soweco te Almelo gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- Geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2016 als van de activa en passiva van gemeenschappelijke regeling Soweco op 31 december 2016 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
- Zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in het normenkader.

De jaarrekening bestaat uit:

- De balans per 31 december 2016
- Het overzicht van baten en lasten over 2016
- De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) het door het dagelijks bestuur op 10 oktober 2016 vastgestelde Normenkader 2016 en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2016. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening".

Wij zijn onafhankelijk van gemeenschappelijke regeling Soweco zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 403.000, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves bedraagt, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2016.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 50.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- Het jaarverslag, waaronder de paragrafen
- Overige gegevens
- Bijlagen

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is zoals bedoeld in artikel 213 lid 3 sub d Gemeentewet en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de voor de gemeenschappelijke regeling van toepassing zijnde vereisten in de Gemeentewet en aan de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in het normenkader.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado en het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2016, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Arnhem, 13 april 2017

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: drs. M. Knip RA

BIJLAGEN

A. Normenkader

Per 1 januari 2004 dient de accountant op grond van artikel 213 van de gemeentewet, naast een getrouwheidsonderzoek ten aanzien van de jaarrekening, een rechtmatigheidsonderzoek uit te voeren, naar de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties.

Naast genoemde onderzoeken heeft SOWECO rekening te houden met meerdere wetten in formele zin. Deze zijn van buitenaf opgelegd en derhalve niet beïnvloedbaar door het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur, de Raad van Commissarissen of de Directie, noch enige ander persoon of orgaan welke direct of indirect bij SOWECO GR is betrokken. Deze wetten vallen automatisch onder het normenkader waarbinnen SOWECO opereert. Onderstaand worden de belangrijkste genoemd:

- Grondwet
- Burgerlijk Wetboek
- Gemeentewet
- Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)
- Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp)
- Participatiewet en de daarbij horende regelingen/protocollen
- Besluit begroting en verantwoording (Bbv)
- Besluti accountantscontrole decentrale overheden (Bado)
- Wet Financiering decentrale overheden (Fido) en aanverwante regelingen (Ruddo)
- Wet Normering Topinkomens (WNT)
- CAR-UWO en CAO Sociale Werkvoorziening
- Sociale wetgeving in brede zin inclusief coordinatiewet Sociale Verzekeringen
- Fiscale wetgeving in brede zin
- Wet markt en overheid
- Nationale aanbestedingswet

B. Personele samenstelling per 31 december 2016

Algemeen Bestuur

Het Algemeen Bestuur van SOWECO GR is als volgt samengesteld:

F.J. Cornelissen	Gemeente Almelo (voorzitter)
A.L. Langius	Gemeente Almelo
Mw. J.H. van den Dolder-Soeten	Gemeente Hellendoorn
J.J. Beintema	Gemeente Hellendoorn
B. D. Tijhof	Gemeente Rijssen-Holten
B. Beens	Gemeente Rijssen-Holten
R. de Witte	Gemeente Tubbergen
T. Vleerbos	Gemeente Tubbergen
Drs. G.J. Binnenmars	Gemeente Twenterand
Vacant	Gemeente Twenterand
T.P. de Putter	Gemeente Wierden
Mw. D. Span – Kiekebeld	Gemeente Wierden

Dagelijks Bestuur

Het Dagelijks Bestuur van SOWECO GR is als volgt samengesteld:

F.J. Cornelissen	Gemeente Almelo (voorzitter)
Mw. J.H. van den Dolder-Soeten	Gemeente Hellendoorn
B. D. Tijhof	Gemeente Rijssen-Holten
R. de Witte	Gemeente Tubbergen
Drs. G.J. Binnenmars	Gemeente Twenterand
T.P. de Putter	Gemeente Wierden

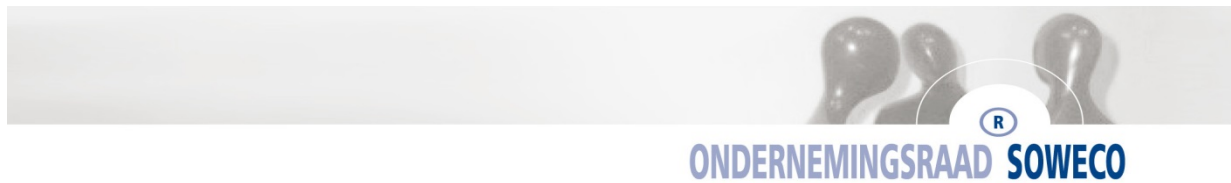
Ondernemingsraad

De Ondernemingsraad is als volgt samengesteld:

Naam OR-Lid	Branches	Werkgroepen en aandachtsgebieden
Eric Kuipers (voorzitter OR)	Maakindustrie	Strategie en Beleid, contacten met portefeuillehouders en raadsleden, RvC, vakbonden, Twents OR-overleg, personeel, organisatie en communicatie
Frank ter Hedde (2 ^e voorzitter OR)	Lichte industrie	Strategie en Beleid, contacten met portefeuillehouders en raadsleden, RvC, personeel, organisatie en klankbordgroep
Miriam Doeschot	Concern	Strategie en Beleid, personeel en organisatie
Bianca Hofmeijer	Extend	Financiën, fuwa en personeel

Gertjan ten Hove	Maakindustrie	Communicatie, contacten met cliëntenraden en klankbordgroep
Willem Hofman	Concern	ARBO-zaken, focusgroep en contacten met vakbonden
Willem Hartman	Zorg, Facilitair en Logistiek	Financiën, fuwa en focusgroep
Henk Vorkink	Zorg, Facilitair en Logistiek	ARBO-zaken en focusgroep
Gerard Evers	Groenbranche	Contacten met cliëntenraden en het Twents OR-overleg
Jos Westerink	Toegevoegd ambtelijk secretaris	

C. Jaarverslag Ondernemingsraad 2016

Jaarverslag OR 2016

Voor u ligt het jaarverslag van de ondernemingsraad van SOWECO over 2016. De lijn van de afgelopen jaren is ook in 2016 doorgetrokken; een dynamisch jaar met veel veranderingen.

Er is hard gewerkt aan het nieuwe toekomstperspectief van SOWECO.

De zes gemeenten die samen de gemeenschappelijke regeling (GR) van SOWECO vormen hebben samen met de Raad van Commissarissen plannen gemaakt over de toekomst van SOWECO.

De zes gemeenten blijven zich gezamenlijk inzetten voor de mensen met een WSW dienstverband. Daarnaast wordt gewerkt aan de vorming van een nieuwe Maatschappelijke Onderneming, die zich met de bij SOWECO aanwezige kennis en ervaring zal richten op de gehele doelgroep van de Participatiewet.

Daarvoor is er in april een strategisch plan vastgesteld, waarbij SOWECO NV zich verder ontwikkelt naar een Maatschappelijke Onderneming voor de brede doelgroep.

De zes gemeenten uit de GR brengen een zesttal uit te voeren werkopdrachten onder bij de nieuwe Maatschappelijke Onderneming. Deze opdrachten zijn gerelateerd of hebben betrekking op de mensen die onder de Participatiewet en onder de verantwoording van de gemeenten vallen.

Ondernemingsraad

De ondernemingsraad bestaat uit negen personen en wordt in haar werk bijgestaan door een toegevoegd secretaris. De ondernemingsraad vergadert tien keer per jaar en heeft eveneens vijf keer per jaar een overlegvergadering met de directie. De ondernemingsraad heeft tijdens de verschillende overleggen met de directie regelmatig gesproken over het beleid, de strategie en de koers die we als bedrijf willen varen. We vinden het belangrijk dat we hierin gezamenlijk met de directie optrekken, zodat er sprake is van een rechtstreekse en duidelijke informatievoorziening naar elkaar. De ondernemingsraad wordt op een goede wijze betrokken bij de verschillende processen en de besluitvorming rondom de toekomst van SOWECO NV. De contacten met de directie en het managementteam zijn daarom goed te noemen. Daarnaast is ook met de heer Kamp (vanuit de Raad van Commissarissen) van SOWECO meerdere malen contact geweest. Zowel in een overlegvergadering, maar ook met de commissie Strategie en Beleid.

Het dagelijks bestuur van de ondernemingsraad bestaat uit een eerste en een tweede voorzitter en de secretaris. Zij hebben de dagelijkse leiding en de coördinatie van de ondernemingsraad. Ook verzorgt het dagelijks bestuur de communicatie naar de achterban, zoals de OR-flits. Om een goed contact met onze achterban te onderhouden, hebben we een focusgroep en een klankbordgroep geformeerd. Met deze groepen bespreken we ontwikkelingen in de organisatie en vangen we belangrijke signalen op.

Adviesaanvraag

In september is door de directie bij de ondernemingsraad een adviesaanvraag ingediend met betrekking tot het businessplan en de omvorming naar de nieuwe Maatschappelijke Onderneming. Na zorgvuldig overleg in de ondernemingsraad en met de directie is de ondernemingsraad tot een positief advies gekomen. In het advies heeft de ondernemingsraad aanbevelingen gedaan en aandachtspunten benoemd die voor de medewerkers van SOWECO en de continuïteit van de organisatie van belang zijn. Daarnaast zijn aanbevelingen gedaan voor de implementatie van de plannen tot de vorming van de nieuwe Maatschappelijke Onderneming.

Er zijn afspraken gemaakt tussen de directie en de ondernemingsraad over het volgen, toetsen en evalueren van de reorganisatie. De ondernemingsraad wil de verandering, samen met de directie, op een constructieve wijze vorm geven om zo ervoor te zorgen dat de beoogde doelen van de reorganisatie behaald worden.

Instemming aanvragen

Het afgelopen jaar heeft de ondernemingsraad verschillende instemmingaanvragen van de directie ontvangen. De OR heeft haar instemming verleend aan de volgende aanvragen:

- Wijziging FUWA reglement;
- Wijziging BGK reglement;
- Wijziging verlofregeling / meer- en minderwerk, seizoensmodel;
- Aanpassing ziekteverzuimbeleid;
- Aanpassing beleid jubilea;
- Vaststellen van collectieve sluitingsdagen 2017.

Vooruitblik 2017

Het jaar 2017 zal wederom een spannend jaar worden dat vol staat van ontwikkelingen en besluiten. Het zal zeker in het teken staan van de omvorming van SOWECO naar de nieuwe Maatschappelijke Onderneming. De hieruit voortvloeiende advies- en instemmingaanvragen zullen uiteraard met zorg door de ondernemingsraad worden behandeld.

We volgen aandachtig de politieke besluitvorming, met betrekking tot de toekomst van ons bedrijf en zullen daar waar nodig, direct of indirect (via onze directie) onze invloed laten gelden.

De ondernemingsraad heeft vertrouwen in de toekomst van SOWECO en de nieuw te vormen Maatschappelijke Onderneming en zal er alles aan doen om de belangen van zowel de medewerkers als het bedrijf zo goed mogelijk te behartigen.

Namens de Ondernemingsraad,

E. Kuipers
Voorzitter

Jaarstukken SOWECO GR BBV

Toelichting

Waarmark accountant

Drs. R.J.M. van Broekhoven